

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Deja Klemenčič Strigl

Babičarji – moški v feminiziranem poklicu

Diplomsko delo

Ljubljana, 2017

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Deja Klemenčič Strigl

Mentorica: prof. dr. Aleksandra Kanjuo Mrčela

Babičarji – moški v feminiziranem poklicu

Diplomsko delo

Ljubljana, 2017

Babičarji – moški v feminiziranem poklicu

Poklici, povezani z zdravstvom, kljub počasnim spremembam spolne raznolikosti ostajajo večinsko področje ženskega dela. Babištvo je eno najbolj feminiziranih poklicev na področju nege in zdravstva, saj predstavlja netradicionalen poklic za moške, ki se odločijo zaposliti v tej stroki. Raziskave moških v feminiziranih poklicih so pokazale različne prednosti in ovire, s katerimi se moški srečujejo v pretežno ženskih poklicih. Izpostavljeni so dokazovanju moškosti in stalnim spolnim stereotipov ter diskriminaciji. Ugotovitve so tudi pokazale, da so moški zaradi manjšine v feminiziranih poklicih lahko v prednosti pred svojimi sodelavkami. Položaj simbolno prisotnih moških v tradicionalno feminiziranih poklicih definirajo stališča in dejanja njih samih, delodajalcev in relevantnega okolja. Empirični del diplomske naloge poskuša pojasniti, kakšna je vloga in kakšne so ovire moških v feminiziranem poklicu na primeru babičarjev v Sloveniji. Temelji na podlagi rezultatov petih intervjujev, opravljenih tako z moškimi kot ženskami in vodilnimi, ki so zaposleni na oddelkih porodništva, in na podlagi rezultatov anketnega vprašalnika s porodicami.

Ključne besede: spol, moškost, poklicna segregacija, babištvo, babičarji.

Male midwives – men in feministic jobs

Professions related to health remain mostly in the field of female labour in spite of the slow change of sexual diversity. Midwifery is one of the most feminised professions in nursing and healthcare. It represents nontraditional profession for men who are employed in this profession. Research of men in feminised occupations have shown the different advantages and barriers that men face in female occupations. They are exposed permanent sexual stereotypes and discrimination. Researches have also shown that men due to the minorities in feminised occupations may have an advantages before their colleagues. The position of symbolically present men in traditionally feminised occupations define them, their employers and the environment. Empirical part of the diploma thesis tries to explain what is the role and what are the barriers for men in feministic profession in case of male midwives in Slovenia. In the empirical part there are results of five interviews with male midwives, midwives and leading personel employed in maternity department, and the results based on a survey among pregnant women.

Keywords: gender, masculinity, professional segregation, midwifery, male midwives.

KAZALO

1 UVOD.....	6
1.1 Namen in cilji	6
1.2 Raziskovalna vprašanja	7
1.3 Metodologija.....	7
2 SPOL IN DELO	8
2.1 Delitev dela po spolu	8
2.2 Segregacija dela po spolu	9
2.3 Moški v tradicionalno ženskih poklicih.....	11
2.3.1 Načini vstopanja moških v tradicionalno ženske poklice.....	11
2.3.2 Poudarjanje moške spolne identitete.....	12
3 BABIŠKA NEGA.....	15
3.1 Zgodovina babištva.....	15
3.2 Moderno babištvo.....	17
4 BABIŠTVO V SLOVENIJI.....	18
4.1 Izobraževanje diplomiranih babic / babičarjev	20
4.2 Diplomirani babičarji.....	22
Tabela 4.1 Zaposlenost po poklicni skupini in spolu.....	23
5 PREDSTAVITEV OPRAVLJENEGA EMPIRIČNEGA DELA	24
5.1 Babičarji dobro sprejeti v porodnišnicah.....	25
5.1.1 Intervju z diplomiranimi babicama	26
5.1.2 Intervju z diplomiranimi babičarjema	27
5.1.3 Intervju z glavno medicinsko sestro.....	30
5.2 Porodnice sprejemajo babičarje	32
Graf 5.1: Delež porodnic po glede na čas rojstva.....	32
Graf 5.2: Ali je pomemben spol osebe, ki vam bo pomagala pri porodu?	33
Graf 5.3: So vam v bolnišnici omogočili izbiro med babico in babičarjem?.....	34
5.3 Diskusija.....	35
6 ZAKLJUČEK.....	37
7 LITERATURA.....	39

PRILOGA A: VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z DIPLOMIRANIMA BABICAMA	42
PRILOGA B: VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z DIPLOMIRANIMA BABIČARJEMA	43
PRILOGA C: VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z GLAVNO MEDICINSKO SESTRO	44
PRILOGA Č: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA PORODNICE.....	45

1 UVOD

Spol posameznika je ključnega pomena v spolni delitvi dela in ima pomembno vlogo pri ustvarjanju odnosa podrejenosti ali nadrejenosti v družbi.

Glavno področje spolno ločenega dela so že od nekdaj poklici, ki temeljijo na zdravstvenih in negovalnih področjih. V preteklosti je bilo normalno, da je bila za nego najbolj primerna ženska, saj so bili za opravljanje takšnega poklica značilna nežnost in sposobnost izredne empatije, prav tako pa povečana mera emocionalne izraznosti. To pa se v zahodnih družbah šteje za tipično obliko ženskosti (de Beauvoir 2013; Bagilhole in Cross 2002, 207). Ker se pojavljajo v zahodnih družbah spremembe na trgu dela, lahko pričakujemo, da bo prišlo do sprememb in do premikov znotraj spolne segregacije poklicev. To pomeni, da bomo imeli premike moških v tradicionalno ženske poklice in tudi premike žensk v tradicionalno moške poklice (Bagilhole in Cross 2002, 205).

Eden najbolj spolno ločenih poklicev na področju zdravstva in nege je poklic babištvo. Ibršimo vič (2017) pravi, da imamo danes v Sloveniji osem diplomiranih babičarjev, od tega jih je sedem zaposlenih na različnih delih porodne oskrbe. Pet babičarjev deluje na oddelku za pred-, ob- in poporodno oskrbo, eden je v reševalni enoti in drugi v enoti za intenzivno nego novorojencev.

Ker je ljudem zaenkrat poklic babičarja »neznan«, oziroma se pojavljajo v tem poklicu pri moških neke ovire in predsodki, ker je poklic še vedno močno feminiziran, bomo v diplomski nalogi opredelili problem moških v feminiziranih poklicih, natančneje bomo opredelili poklic diplomiranega babičarja. Tema je precej aktualna, saj danes vedno več žensk prehaja v moške poklice in obratno. Veliko se tudi govori o spolni delitvi dela.

1.1 Namen in cilji

Namen diplomske naloge bo torej opisati in analizirati spolno segregacijo in analizirati položaj moških, ki so pri vstopu v poklic in delo v tradicionalno feminiziranem poklicu diplomirane babice kot diplomirani babičarji obravnavani drugače kot ženske. Literature, ki se nanaša direktno na moški spol poklica diplomiranih babic oziroma babičarjev ter na njihovo delo in izobraževanje, je zelo malo ali je skoraj ni zaslediti. Zato bo pričujoča naloga prispevala k analiziranemu področju. Zanimalo nas bo, ali se moški srečujejo z ovirami pri vstopu v feminiziran poklic babic oziroma babičarjev, ali imajo zaradi spola specifičen položaj in so obravnavani drugače ter kakšen je odziv porodnic in ljudi na njih.

1.2 Raziskovalna vprašanja

Zato postavljamo naslednja raziskovalna vprašanja, ki bodo služila kot vodilo pri iskanju odgovorov na raziskujočo temo.

Raziskovalno vprašanje 1:

Kaj so ovire pri vstopu in opravljanju poklica za moške v babiškem poklicu?

Raziskovalno vprašanje 2:

Ali si porodnice pri porodu raje želijo babico kot babičarja?

Raziskovalno vprašanje 3:

Ali babičarji opravljajo drugačno delo ali delo drugače kot babice?

Zanimalo nas bo, ali so za poklic babištva značilne kakšne specifike, saj predvidevamo, da je položaj moških v babiškem poklicu podoben položaju moških in žensk v poklicih, v katerih so v manjšini ali pa so izjema. Literatura tak položaj opisuje kot »simbolno prisotnost«. V dosedanjih analizah se je izkazalo, da položaj simbolno prisotnih moških in žensk v tradicionalno feminiziranih oziroma maskuliniziranih poklicih definirajo stališča in dejanja delodajalcev in relevantnega okolja (Kanjus Mrčela in Revinšek 2017).

1.3 Metodologija

Podatki za empirični del so bili pridobljeni s kvalitativno raziskavo, poglobljenimi intervjuji z babičarji, bobicami in tudi z vodjo kadrovskega oddelka porodnišnice na Univerzitetni kliniki v Ljubljani. Sestavljen je bil vprašalnik, ki je bil vodilo pri poteku pogovorov. Vprašanja v intervjujih pa so zastavljena tako, da pogovor z intervjuvancem spodbujajo. Nekaj podatkov smo pridobili tudi s pomočjo kvantitativne raziskave, vprašanj zaprtega tipa med porodicami, torej z anketami.

V nadaljevanju diplomske naloge sledi obravnava spola in segregacije dela po spolu, opis načinov vstopanja moških v ženske poklice, opredelitev strategij, ki poudarjajo moško spolno identiteto, razvoj babištva skozi svetovno zgodovino in razvoj babištva v Sloveniji. Opisano je tudi poklicno izobraževanje in število zaposlenih bobic in babičarjev v Sloveniji.

2 SPOL IN DELO

Spolna diferenciacija se nam dandanes zdi samoumevna. Nekatera dela opravljajo ženske, druga so dodeljena moškim. V različnih kulturah pa je vendar lahko delitev dela povsem drugačna.

Delo žensk je že iz preteklosti definirano kot neformalno delo. Ženska je najprej skrbela za družino, za družinske člane in tudi za gospodinjstvo. Takšno delo je bilo definirano kot naravno in je v domeni žensk ostalo precej necenjeno in nepriznано. Ostalo je necenjeno tudi pri prehodu žensk v javno sfero. Dela v formalni sferi so bila za ženske vrednotena kot pomožna in manjvredna, žensko so tako postavljala v odvisni ali podrejeni položaj. Družinski člani so od ženske pričakovali, in danes še vedno pričakujejo, da bo najprej dobra mati in gospodinja ne glede na to, kako in koliko je uspešna v formalni sferi. Vloga glave družine pa je že od nekdaj pripadala le moškemu. Moški so bili in so razumljeni kot bolj racionalni in manj ali skoraj nič emocionalni. Njihova primarna vloga je bila finančna podpora družine.

Pravzaprav ne obstaja nobeno delo, ki bi bilo določeno le za en spol in to velja v vseh kulturah. Moško delo je, ne glede na razlikovanja v zgodovini in kulturi, več vredno in tudi bolj prestižno kot delo žensk (Williams 1995, 121).

2.1 Delitev dela po spolu

Spol posameznika lahko delimo na družbeni ali biološki spol. Razlika med njima je ta, da je biološki spol neka fizična lastnost posameznika, ki spola med seboj razlikuje (na primer Adamovo jabolko vidno in izrazitejše pri moških, pri ženskah pa je skrito). Butler (1986) ter West in Zimmerman (1987) pravijo, da so fizičnim lastnostim posameznika pri biološkem spolu pripisani pomeni kulture. Družbeni spol pa so lastnosti, ki spola ali spolno identiteto razlikujejo v sociološkem smislu. Butler (1986) pravi, da družbeni spol poimenujemo takrat, ko telo prevzamejo procesi socializacije. Ti procesi so pogojeni in odvisni od kulture v določeni družbi, kateri posameznik pripada. V okviru definicij spolov kulture tako posamezniki odločamo o svojem družbenem spolu.

Družbeni spol je nekakšen status, ki ga pridobimo skozi kulturne, socialne in psihološke mehanizme (West in Zimmerman 1987). Cahill (v West in Zimmerman 1987, 141) pravi, da socializacija identitete spola pri otrocih poteka preko maskulilnega in feminilnega vedenja. Otroci se preko interakcije srečujejo z dvema identitetama, identiteto »velike punce oziroma velikega

fanta« ali pa z identiteto »dojenčka«. Identiteta »dojenčka« je pri tem nezaželena. Posledično spola zaradi teh identitet kasneje prevzameta ideale, ki pripadajo ženskosti ali moškosti. Deklice se tako naučijo ceniti zunanji izgled, dečki pa prevzamejo idejo praktičnosti. Kategorizacija je v vsaki interakciji spola obvezen in nujen proces.

Posameznik se odloči za svoj spol, katerega del je, in za tistega, ki mu je dodeljen v kulturni definiciji spola.

2.2 Segregacija dela po spolu

Poklicna segregacija po spolu je »koncentracija moških in žensk v različnih vrstah in na različnih ravneh zaposlovanja in dejavnosti, pri čemer pa so ženske omejene na ožji sklop poklicev (horizontalna segregacija) kot moški in na nižje položaje (vertikalna segregacija)« (Černigoj Sadar in Verša 2002, 409).

Kanjuo Mrčela (1991, 587) pravi, da je trg delovne sile spolno stratificiran, in da delo, ki ga opravljajo ženske, ni materialno niti statusno enako ovrednoteno kot delo, ki ga opravljajo moški. Ženske so predvsem skoncentrirane v »ženskih« poklicih in tudi opravljajo dela, ki navadno predstavljajo domača dela in vloge, ki so institucionalizirane, in ki naj bi ženskam po naravi pripadale, saj same nimajo enakih možnosti za vertikalno poklicno mobilnost kot moški.

Šribarjeva (2013, 183–184) segregacijo delovnih mest opisuje takole: »Segregacija ali ločevanje oseb po delovnih mestih iz perspektive spolov je eden od sindromov androcentrične družbe. Kaže se skozi koncentracijo žensk in moških po poklicih oziroma v različnih, spolno diferenciranih poklicnih skupinah (horizontalna segregacija), pri čemer je nabor ravni zaposlovanja skupin z značilno žensko zasedbo manjši. Ločevanje poteka tudi glede ravni zaposlovanja in dela v določenem poklicu (vertikalna segregacija); ženske so na slabšem položaju, v skladu s statističnimi podatki so na hierarhično nižjih delovnih mestih«.

Torej je za horizontalno segregacijo značilno, da so poklici razdeljeni na tipično moške ali tipično ženske poklice zaradi družbene definicije spolnih vlog. Vertikalna segregacija pa je hierarhična porazdelitev moči znotraj posameznega poklica.

Ženske v Sloveniji zasedajo nižje vrednotena in tudi slabše plačana delovna mesta. Večina jih je zaposlenih v »ženskih poklicih«, kot so izobraževanje, zdravstvena nega, predšolska vzgoja in druga (Macuh 2014, 51).

Delitve dela spola so se spreminjale skozi zgodovino, čeprav so moški opravljali za razliko od žensk praviloma statusno višja in tudi bolje plačana dela. Ženske imajo tudi zaradi neenake delitve neplačanega dela v družbi slabše zaposlitvene pogoje in možnosti, zato so dostikrat dvojno obremenjene (Černigoj Sadar 2000, 32–36).

Med izobraževanjem se izraža tudi segregiranost poklicev glede na spol pri odločanju za poklicno pot. Eurydice (2010, 57–100) pravi, da se že skozi statistiko opazi, da mnogi učenci v izobraževanju izbirajo stereotipne poklice. V večini držav še vedno nimajo strategije, ki bi se borile proti stereotipom spola in bi vplivale na izbiro poklicne poti. Na različne izbire akademskih poti lahko precej vpliva tudi kultura in njene vrednote, ki so posledično povezane s študijskimi področji. Imamo torej področja, ki so »moška«, kot sta naravoslovje in tehnika, ter »ženska« področja, ki so povezana z oskrbo in nego. V povprečju ženske prevladujejo na področjih izobraževanja in usposabljanja, umetnosti, humanistike ter sociale.

V Sloveniji so v postmoderni družbi ženske, za razliko od ostalih, ohranile visoko stopnjo zaposlenosti. So tudi bolje izobražene kot moški, a za razliko od njih zasedajo nižja delovna mesta in imajo nižje plače, vendar pa so v večini zaposlene za polni delovni čas (Macuh 2014, 51).

Poklicna segregacija se kaže kot posledica spolne neenakosti. Poklici, kjer prevladujejo ženske, zahtevajo intenzivni stik z ljudmi, to so učiteljice, medicinske sestre in prodajalke. Gre za izražanje čustev oziroma za emocionalno delo. Pogostejši pojav na trgu je, da so moški udeleženi v ženskih poklicih, in ne obratno. A moški v uradniških poklicih so pogostejši kot moški v poklicih, ki zahtevajo čustveno delo. Precej redkeje je, da so ženske vključene v moške poklice. Med poklici, kot so menedžerji, uradniki in zakonodajalci, prevladujejo moški, ženske pa prevladujejo med poklici, kjer so dela preprosta (Černigoj Sadar 2000, 40–42).

Pri vstopu moških v tradicionalne ženske poklice se je zadnje čase zelo malo spremenilo, izboljšala lo pa se je stanje vstopa žensk v moške tradicionalne poklice. Zaradi povišanja stopnje brezposelnosti v moških poklicih in hitrih sprememb moški pogosteje vstopajo v feminizirane poklice (Evropska komisija 2010, 30).

2.3 Moški v tradicionalno ženskih poklicih

Moški, ki vstopijo v ženske poklice, ponavadi izzovejo spolne stereotipe in so zato prisiljeni k zagovarjanju svoje moškosti (Simpson 2005). Tisti, ki delajo v »ženskih« poklicih, to so učiteljstvo, socialno delo, bibliotekarstvo, negovalni poklici in drugi, izstopajo pogosto kot drugačni, saj ne opravljajo tradicionalnih moških del (Bagilhole in Cross 2002; Lupton 2006).

Williams (1995) pravi, da bi bilo ključno spremeniti obstoječe stereotipe žensk in moških, če želimo doseči enakost spola

Lupton (2000, 36) trdi, da se moški v okolju, kjer prevladujejo ženske, ne morejo predstaviti kot polnovredni predstavniki moškega spola, saj so jim načini, da potrjujejo svojo moškost, nedostopni.

Z vstopom žensk na delovna mesta, ki so v preteklosti pripadala izključno moškim, se dandanes pogosto srečujemo. Veliko je bilo že napisanega o vstopu žensk v tradicionalne moške poklice, vendar le malo teoretikov razmišlja o vstopu moških v feminizirane tradicionalne ženske poklice. Izbira moških za ženski poklic je tako zelo redka.

Oba spola bi se, če bi imela prosto izbiro, danes raje odločila za »moške« poklice predvsem zato, ker so ti poklici bolje plačani in bolj spoštovani kot »ženski« poklici (Williams 1995). Williamsova (1995) še poudarja, da moški v medijih redko nastopajo v tradicionalno ženskih poklicih. Če se slučajno v »ženskih« poklicih pojavijo, pa so predstavljeni na stereotipen način. Delu, ki ga opravljajo v ženskem poklicu, pogosto niso kos, in tako prevladuje prepričanje, da morajo »ženski« poklici ostati v domeni žensk.

2.3.1 Načini vstopanja moških v tradicionalno ženske poklice

Splošne gospodarske, socialne in politične krize ter pojav brezposelnosti naj bi bile tiste situacije, kjer je opravljanje ženskih poklicev dostojno, dopustno in nič nenavadno.

Harriet Bradley je skušala pokazati, kako moški vstopajo v feminizirane poklice in na kakšen način. Po njenem obstajajo trije osnovni načini (Williams 1993):

- Prevzem

Prevzem pomeni, da moški popolnoma prevzamejo poklic, ki je bil včasih definiran kot tradicionalno feminiziran. V tem poklicu ženske postanejo manjšina in so iz njega tudi izključene.

Ženski poklici veljajo večinoma za slabo plačane in neprivlačne, zato so popolni prevzemi izredno redki.

- Vdor

Vdor je pogostejši kot zgoraj omenjeni prevzem. To pomeni, da moški vdirajo v ženske poklice in tam prevzemajo vodilne položaje. Vdorov v ženske poklice je veliko in so najpogostejši na storitvenem področju.

- Pronicanje

To področje je najtežje izslediti. Majhno število moških se odloči za ženski poklic iz osebnih razlogov. Ti razlogi so ljubezen do poklica, nezanimanje za nestereotipne zadeve in talent.

Moški se vse bolj odločajo za prehod v ženske poklice. Razlog za to je primanjkovanje delovnih mest v moških poklicih. Moški so pripravljene za to sprejeti tudi status in nižje plače (Cross in Bangiholle 2002, 207).

2.3.2 Poudarjanje moške spolne identitete

Kot je bilo že omenjeno, je moško delo v družbi še zmeraj bolj cenjeno kot žensko. Williamsova (1995) je identificirala štiri strategije, ki poudarjajo moško spolno identiteto:

- Izbira moškega področja znotraj poklica

Znotraj tradicionalno ženskih poklicev obstajajo določena področja, kjer so moški večinoma bolj prisotni. Na področju zdravstva je takšen primer predvsem na urgentnih in psihiatričnih oddelkih. Moški so na tem področju manj čustveni in lažje prenašajo psihične obremenitve. Prav tako so moški pogostejši na področjih, ki so povezana z naravoslovjem, računalništvom, športom in tehniko.

- Poudarjanje moških elementov v poklicu

Včasih so v nekaterih tradicionalno ženskih poklicih za uspešno delo potrebne nekatere lastnosti, ki jih povezujemo z moškimi lastnostmi. Te so na primer fizična moč, ko moški v bolnišnicah dvigujejo težke paciente, obvladovanje pacientov, ko so ti nasilni itd. Moški pogosto prostovoljno opravijo kakšno bolj »moško« delo, ker zavračajo določena tipično ženska opravila. Vidno je tudi

neformalno in formalno druženje maloštevilnih moških v skupine moških. Sem sodelavke nimajo vstopa.

- Napredovanje na višje administrativne položaje

Moški, ki vstopijo v feminizirane »ženske« poklice, svojo zaposlitev opišejo kot začasno. Zanje je to kot odskočna deska za napredovanje na višje položaje. Na primer, moškim, ki opravljajo poklice na zdravstveno-negovalnem področju, je to predpriprava za delo pri medicinskih posegih. Tu se pojavi učinek steklenega dvigala, kar pomeni, da organizacija moške potiska proti vrhu. Ženske morajo poleg poklica skrbeti za družino in gospodinjstvo, zato so pogosto v slabšem položaju od moških. Ti se z uspehom v tradicionalno ženskem poklicu distancirajo od ženskih sodelavk. Moški so lahko od žensk uspešnejši tudi zato, ker se lahko bolj posvečajo svoji karieri. S tem, ko dosežejo višji položaj, dokažejo svojo moškost.

- Odtujitev od dela

Moški v tem področju delo opravljajo le začasno, saj se z njim ne čutijo povezani. Službo so sprejeli le po naključju razmer in v njej niso zadovoljni. To dajo vedeti tudi širši okolici. Moške posameznike, ki ne podpirajo prevladujoče podobe o moških, lahko najdemo tudi v tradicionalno ženskih poklicih. Zavračajo tipično moške lastnosti, kot so avtoritativnost, fizična moč, odločnost, agresivnost, tekmovalnost, ekonomska uspešnost, stoičnost itd. V tradicionalno ženskih poklicih zaposleni moški podpirajo prevladujočo družbeno podobo o moških in ne čutijo, da bi od te podobe odstopali.

Williamsova (1995) ugotavlja, zakaj je pri doseganju uspešnih karier moških njihov spol prednost. Govori o teoriji spolno določenih organizacijah, kjer so kulturne predpostavke o moških in ženskah vgrajene v svetovno strukturo posla. Kulturne predpostavke omejujejo možnost žensk, pospešujejo pa moški uspeh. Ta razlika se opazi že pri zaposlovanju. Organizacije dajejo prednost moškim, saj predvidevajo, da se bodo moški delu bolj posvetili kot ženske, saj imajo same poleg službe še dodatne obveznosti, kot so vzgoja otrok in gospodinjstvo.

Moški še vedno zasedajo bolj plačana delovna mesta in imajo večjo moč v organizaciji kot ženske, čeprav se dandanes na tem področju dogajajo spremembe. V organizaciji je moškost še zmeraj nagrajevana in cenjena, neodvisno od tega, ali so v njej moški v večini ali v manjšini. V tradicionalno ženskih poklicih je privilegiranje moških celo bolj očitno.

Moški zaradi manjšega števila v zdravstveno-negovalnih poklicih pogosteje in hitreje napredujejo na višje pozicije znotraj posameznega poklica (Brown 2009; Williams v Lupton 2006, 105). Ta pojav ima oznako steklenega dvigala. Žensko delo je slabše plačano in slabo vrednoteno, kar se tudi izraža v vertikalni segregaciji. Ženske zasedajo tista delovna mesta, ki so slabo plačana in imajo nizek družbeni položaj. Zato se morajo soočiti z različnimi ovirami, če želijo v svojem poklicu uspeti. Te ovire se imenujejo, podobno kot zgoraj omenjeni, stekleni stropi. To pomeni, da so to nevidne pregrade za napredovanje, izvirajo pa iz strukture v organizaciji. Na glavnih mestih so moški in ti ženskam onemogočajo napredovanje in zasedanje višjih delovnih mest. Ker so moški v manjšem številu, Lupton (2006, 105) ugotavlja, da so na delovnem mestu moški manj izpostavljeni diskriminaciji nadrejenih in tudi uživajo večji ugled od žensk in moških sodelavcev. Lahko rečemo, da je, glede na to trditev, moško delo bolj vrednoteno od dela, ki ga opravljajo ženske sodelavke.

Moški se v manjšini povzpnejo na višje položaje zaradi pobud, ki so jih deležni (Williams 1992). Predvsem pa ni nobenih dokazov, da bi moški feminizirane poklice zapustili prej kot ženske. Njihove prednosti so boljše kot slabosti, s katerimi se moški soočajo v feminiziranih poklicih in nasprotujejo predpostavki o simbolični prisotnosti. Gre za prisotnost učinka steklenega dvigala, ki moške spodbuja, da napredujejo na višja delovna mesta. Kljub temu so moški v feminiziranih poklicih deležni negativnih diskriminacij, kar pa posledično vpliva na njihovo zadovoljstvo in hitrejše zapuščanje delovnega mesta (Black 2012).

Kanjuo Mrčela (2007, 182) učinek steklenega dvigala pojasnjuje kot prednostni dostop družbenih privilegiranih skupin do višjih oziroma nadrejenih položajev. Moški lažje napredujejo v feminiziranih okoljih in jim tako njihov spol pomeni nevidno prednost.

Učinek steklenega dvigala je Wingfield (2009) preverjala med temnopoltimi moškimi v zdravstveni negi. Ugotovila je, da ti ne uživajo takih ugodnosti kot belopolti moški. Poudarila je tudi, da je učinek steklenega dvigala odvisen od rase in spola.

V Sloveniji predvsem v zdravstvu tega zaenkrat še ni zaznati. Poklic babištvaja je feminiziran (prav tako poklic medicinske sestre); vanj pa v zadnjih letih vse bolj vstopajo tudi moški. A poudariti moramo, da vodilne položaje v zdravstveni negi še vedno trdno v rokah držijo predstavnice ženskega spola.

Poleg pojma oziroma učinka steklenega dvigala se uporablja tudi učinek steklenih stropov. Stekljeni stropi so nevidne ovire, ki so v obliki stereotipov in predsodkov ter ustavljajo in onemogočajo napredovanje določenim družbenim skupinam. Izraz izvira iz ZDA. Stropi so prisotni v različnih družbah in organizacijah na različnih ravneh. Skupno jim je, da so zasidrani kot nevidni del v organizaciji in jih je zato tudi težko podreti (Kanjua Mrčela 2000, 58).

3 BABIŠKA NEGA

»Babiška nega je poklicno področje, ena od primarnih oblik zdravstvene pomoči, ki obravnava ženske med normalno nosečnostjo, porodom, poporodnim obdobjem ter novorojenčka in dojenčka s ciljem, da se ohrani oziroma doseže najboljšje zdravje, posega pa tudi na določena področja ginekologinje in načrtovanje družine« (Zbornica zdravstvene in babilške nege Slovenije 2017).

Naravni del človeškega življenja in ciklusa je reprodukcija, nosečnost in rojevanje, zato lahko rečemo, da je babilška nega eden izmed pomembnih delov zdravstvene nege, na katerem temelji zdravje družine in celotna skupnost. Upošteva potrebe varovancev in njihove odločitve, sprejete na osnovi ustreznih informacij (Škoberne in Skočir 2003).

Thomas (2009, 117), Barnawi in drugi (2013, 114) pravijo, da se osnovno poslanstvo porodništva in babilštva iz zgodovine ni veliko spremenilo. Razne stenske poslikave in omembe žensk, ki so pripravile in tudi nudile pomoč porodnicam v fazah poroda, lahko opazimo že v najstarejših virih zgodovine. Je zelo stara dejavnost, na katero pa so imele vpliv družbene in kulturne razmere v različnih obdobjih. Predmet ideoloških bojev spolnih koncepcij in profesionalizacije je babilštvo postalo na prehodu iz 17. v 18. stoletje (Mivšek 2012, 95).

3.1 Zgodovina babilštva

Babilštvo je skozi zgodovino prestalo veliko sprememb, od obsega dejavnosti do razumevanja koncepta nege in pa profesionalizacije. Opravljanje porodne pomoči je kot izključno ženska vloga prisotna že skozi vsa zgodovinska obdobja (Barnawi in drugi 2013).

Spolne vloge so bile v času kamene dobe strogo določene in to je se tudi kazalo v okviru poroda. Moški so bili v času poroda svojega otroka zadolženi predvsem za varnost. Žensko oziroma porodnico pa je spremljala ženska, ki je že rodila. Pomemben dejavnik je bila torej izkušnost s porodom in s tem so priznavali status babice. Babica je sčasoma in skozi več vodenih porodov postala plemenska ali vaška spremljevalka porodov (Barnawi in drugi 2013).

Barnawi in drugi (2013, 116) pravijo, da so v biblični eri babice spremljale porodnice iz revnejših in premožnejših slojev. Te so se zavzemale za prisotnost očeta pri porodu. Porod so promovirale kot družinski dogodek. V kasnejšem času, ko so bile delitve razredov bolj izpostavljene, kar je pomenilo tudi, da so si premožnejši lahko privoščili udobnejši in predvsem varen porod, so bile babice navadno zaprisežene le kraljevi družini.

Pomemben premik pri vlogi spola se je zgodil pri ločevanju med normalnim in abnormálnim porodom. Ženske so vse do egipčanskega imperija vodile tako normalne kot abnormalne porode, v egipčanskem vladanju pa je bilo v navadi, da so babice vodile le normalne porode, medtem ko so se v porode s komplikacijami vključili moški zdravilci. Ti so v primeru mrtvorojenega otroka in tudi v primeru drugih zapletov primarno poskrbeli za porodnico (Flack 1947, 717). Moška vloga oziroma vloga zdravilca je bila pri takih porodih le praktično opravilo, medtem ko je bila vloga babice poleg praktične tudi subjektivna. Prisotnost moškega pri porodu ni bil nov pojav. V plemenih so pri porodih s komplikacijami poklicali šamana, da je izgnal črno magijo, saj so z njo povezovali abnormalen porod (Flack 1947; Barnawi in drugi 2013).

Kasneje, v času grškega in rimskega imperija, je bil poklic babištva spoštovan poklic. Za ženske je predstavljal redko karierno možnost. Prav tako jim je ponujal neko avtonomijo v družbenem življenju (Barnawi in drugi 2013, 117). Z religijo so bile babice takrat tesno povezane, kar se je pričakovalo tudi od vseh bodočih babic. Te so imele veliko izkušenj iz pomoči pri porodu in tudi iz poznavanja zeliščarstva. A zeliščarstvo se je kmalu odcepilo od babištva. V obdobju rimskega cesarstva je postalo zeliščarstvo znanstvena disciplina. S to disciplino so se pogosteje ukvarjali moški, saj so imeli večji dostop do formalnega izobraževanja, iz katerega pa so bile ženske izključene. Moški so še vedno posredovali le pri abnormálnih porodih (Barnawi in drugi 2013, 116–117).

Rožman (2004, 94) pravi, da je babištvo v srednjem veku postala dejavnost, ki jo je podpirala Cerkev. Da so babice lahko opravljale takšen poklic, so morale verskim veljakom izkazati svojo moralno in versko pripadnost. Poleg poroda pa so opravljale tudi krst novorojencev.

Babiška dejavnost se je razumevala kot versko poslanstvo. Ne samo, da so prisostvovala pri porodih, morale so tudi opravljati popis prebivalstva, saj je želela Cerkev vplivati na vse vidike družbe (Kontoyannis in Katsetos 2011, 32).

Cerkvi pa kmalu ni več ustrezala javna podpora babic, saj so začele uživati ugled in avtoriteto družbe, zato je njihovo delo začela označevati kot čarovništvo (Mivšek 2012, 94). Kontoyannis in Katsetos (2011, 34) pravita, da so začeli babice v tistem času celo preganjati in moriti. Prav zaradi tega so začele svojo pomoč nuditi na skrivaj. Praksa v Nemčiji pa je bila malo drugačna. Tam so bile babice v službi občine in so od tam tudi dobivale plačo poleg plačila, ki so ga dobile od porodnic. Kmalu so vladajoči krogi želeli omejiti njihovo moč z zniževanjem plač in izključitvijo s sestankov v zdravstvu, saj so bile z lastnimi financami bolj neodvisne od moških. Segregacija se je zgodila tudi pri izobraževanju, saj je ta potekala preko vajencev in pod nadzorom izobraženih zdravnikov.

3.2 Moderno babištvo

Od 17. stoletja so se začele dogajati spremembe na področju babištva. Bile so plod vzpona razsvetljenske misli (Thomas 2009, 123). Zaradi zavzemanja za razumevanje človeškega telesa moški niso bili prisotni samo pri zapletih in pri porodih s komplikacijami, ampak so sedaj že tudi vodili porode, ki so potekali nemoteno (Drife 2002, 312). Število uspešnih porodov se je tako le še povečevalo.

Formalna izobrazba je bila privilegij moških, ki so bili zato bolje podučeni o anatomiji in tudi bolj spretni. Postali so celo priljubljena izbira pri pomoči za porod (Mivšek 2012). Proces profesionalizacije poklica je bil povezan z defeminizacijo babištva. Delo, ki so ga opravljale ženske, je bilo dostikrat ovrednoteno kot manj vredno, pa čeprav je isto delo opravljal tudi moški. Kmalu se je pojavila potreba, da se začne terminološko razlikovati med ženskim in moškim delom babištva, zato so moški dobili naziv ginekologi, ženske pa so ostale poimenovane babice. Spremembe na področju naziva in v razlikovanju med moškim in ženskim delom babištva so označevale premike znotraj babiške vede (Barnawi in drugi 2013).

Začele so se razširjati porodničnice, kjer so lahko rojevale tudi ženske iz revnejših slojev, ker si pomoči pri porodu niso mogle privoščiti na domu (Barnawi in drugi 2013, 119). V porodničnicah so v večini delali moški, zato prihod moškega v porodno sobo ni bil nenavaden (Drife 2002).

4 BABIŠTVO V SLOVENIJI

Kot drugod je tudi pri nas zgodovina babištva šla skozi več različnih faz. Babištvo je iz »vaške« vede prešlo v znanost s profesionalizacijo in z institucionalizacijo. V tem prehodu se je babištvo kot veda borila predvsem za ohranitev svojega prvotnega poslanstva, to je za razumevanje poroda kot subjektiven objekt, in za ohranitev avtonomije. S tem prehodom se je razumevanje iz domačega okolja v porodniško okolje nekoliko izgubilo, porod pa je prevzel patološke lastnosti. To je pomenilo, da se je moral spremeniti tudi pristop v babiški negi in se prilagoditi novemu okolju (Mivšek 2012, 98).

Leta 2003 so v Ljubljani praznovali 250-letnico babiške šole. Šola je s svojim delovanjem na zdravstveno vzgojnem in pedagoškem področju (do ustanovitve Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani 1945) bistveno vplivala na razvoj ginekologije in porodništva v Sloveniji (Kralj 2004, 7).

Babice so se do ustanovitve šol izobraževale na dva načina, ker je bila njihova izobrazba pomanjkljiva. Prvi način je bil, da so babice obiskovale zasebne tečaje pri magistrjih oziroma pri učiteljih porodništva in jih tudi spremljale pri porodu. S tem so si pridobile tako teoretično kot praktično znanje, da so nato lahko pri svojih učiteljih opravile izpit. Drugi način izobraževanja babic pa je bil, da so ženske brez predhodne strokovne izobrazbe pomagale pri porodih ali pa so spremljale babice in njihove pomočnice. S tem so si pridobile praktično znanje o porodu. Ko so se same čutile dovolj sposobne in zmožne, so se javile k izpitu pri magistrjih. Tu so ženske dobile naziv »izprašane« babice. Te je moral na deželi potrditi deželni urad, v mestih pa zdravstvena komisija. S tem je dobila »izprašana« babica naziv »potrjena« ali »aprobirana« babica. Potrjene babice so morale opraviti še zaprisego in na koncu dobile naziv »zaprisežena« babica (Kralj 2004, 7).

V 16. stoletju se je babicam na Slovenskem podelilo sekundarne vloge z uvedbo cerkvenih, zdravniških in mestnih pravilnikov, ki so predvsem vključevale krst v sili in pričanje na sodnih procesih v primerih mrtvorojenstva. Postale so uradne osebe. Strokovno znanje babic ni veliko napredovalo, vendar se je njihov položaj v javnosti spremenil (Sherzer v Rožman 2004, 44). Tukaj

je porodničarstvo postala domena moških zdravnikov kirurgov. Ti so imeli dostop do formalne izobrazbe in uporabe kirurškega orodja (Barnawi in drugi 2013, 118). Od 16. do 18. stoletja je obdobje, ki je bilo tudi čas lova na čarovništvo. Babice so bile pogosto obtožene čarovništva, ker so bile v kontaktu z čarovniškimi »sredstvi« (popkovino in porodno posteljico). Magična opravila pri porodu so bila prepovedana (Rožman 2004, 44).

Za časa vladanja cesarice Marije Terezije v 18. stoletju so bile v slovenskih krajinah ustanovljene babiške šole. Leta 1745 je Marija Terezija povabila nizozemskega zdravnika Gerharda van Swietna na Dunaj, da bi uredil zastarelo zdravstvo v tedanji Avstriji. Van Swieten je nato na ozemlju slovenske pokrajine ustanovil štiri babiške šole: leta 1753 v Ljubljani in Celovcu, leta 1759 v Gradcu in leta 1815 v Trstu. Od ustanovitve dalje sta imeli babiški šoli v Ljubljani in Celovcu tečaje v slovenskem jeziku. Vse od leta 1808 pa so na babiški šoli v Gradcu poučevali v slovenskem jeziku. Predavanja na babiški šoli v Trstu so potekala v slovenskem jeziku vse do leta 1924 (Kralj 2004, 8). Kralj (2004, 8) pravi, da so takratno ljubljansko babiško šolo vodili in na njej učili številni učitelji in porodničarji, ki so s svojim znanjem porodništva in splošne medicine presegali okvir Ljubljane in ljubljanske babiške šole.

Dejstvu, da so ustanovili štiri babiške šole, je botrovala postopna sekularizacija in potreba po babiškem kadru ter vse večja konkurenca med bobicami in kirurgi (Kralj 2004, 38). Babice so postale podrejene kirurgom zdravnikom, saj so slednji posege poroda prevzemali od njih. Znanje kirurgov je bilo precej skromnejše, a so kasneje to nadoknadili na izkušnjah bobic (Rožman 2004, 45).

Zanimivo je omeniti prehod poimenovanja ustanove od spolno nevtralnega k spolno specifičnemu. Vse od leta 1812 se je skladno s povečevanjem obsega znanja za babice in tudi zaradi izobraževalne reforme leta 1960 šola za babice preimenovala v Šolo za zdravstvene delavce ginekološko-porodniške smeri, ki je bila spolno nevtralna ustanova. Šola se je preimenovala še enkrat leta 1971 in sicer v Šolo za medicinske sestre – babice, kar je bila spolno specifična ustanova (Kralj 2004, 9).

Od ustanovitve babiške šole v Ljubljani se je zgodila centralizacija znanja porodničarstva. Na Slovenskem je navada opravljanja poroda v porodniškem bloku prišla precej pozno predvsem zaradi stanovanjskih razmer, ki so bile neustrezne. Porodi so takrat največkrat potekali na domu

(Rožman 2004, 118). Babiška šola je vse od leta 1857 do leta 1984 izsolala približno 2630 babic in je tako bistveno vplivala na zdravstveno stanje žensk v Sloveniji, ki se je v tem času izboljšala. Hkrati pa se je povečalo tudi število zdravnikov in posledično njihovo znanje. Leta 1920 je le 1000 žensk rodilo v porodnišnici od skupnih 31.500, ostale so rodile na svojem domu. Kmalu se je število porodov v porodnišnicah povečalo. 1960 leta je v porodnišnici rodilo že 80 % žensk, leta 1993 pa že kar 99,7 % (Kralj 2004, 10). Zaradi dobrega delovanja podpornih institucij, Rdečega križa in posvetovalnice za nosečnice, se je zgodil porast števila porodov v porodnišnicah, saj so prebivalstvo osveščale s svojim delom (Rožman 2004, 46).

4.1 Izobraževanje diplomiranih babic / babiçarjev

»Babica oziroma babiçar je oseba, ki je zaključila visokošolski program in si s tem pridobila kvalifikacije in dovoljenje za opravljanje del in nalog na področju babištva, kar obsega babiško nego ženske med normalno nosečnostjo, porodom in poporodnim obdobjem ter babiško nego novorojenčka in dojenčka« (Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije 2017).

Diplomirana babica ali diplomiran babiçar sta sodelavca zdravnika, ki je specialist ginekologije in porodništva. Imata pomembno vlogo pri svetovanju in tudi pri izobraževanju zdravih in bolnih žensk, prav tako novorojenčkov in otrok. Delo babic in babiçarjev vključuje prenatalno vzgojo, pripravo na odgovorno starševstvo, posega pa tudi na področja ginekologije, načrtovanja družine in babiške nege otroka (Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije 2017).

Diplomirani babiçarji in babice se izobražujejo na visokošolskem programu Zdravstvene fakultete v Ljubljani na smeri babištvo. Študij traja tri leta in po končanem izobraževanju so diplomirani babiçarji in babice usposobljeni za:

- promocijo zdravja, svetovanje pri načrtovanju družine, varovanje reproduktivnega zdravja in posredovanje ustreznih napotitvenih informacij,
- svetovanje, pomoč ter skrb za ženske z ginekološkimi težavami,
- pripravo in izvajanje programov šole za starše ter zdravstveno-vzgojno delo za zdrav način življenja in izogibanje tveganim dejavnikom za to kategorijo prebivalstva,
- spremljanje normalnega poteka nosečnosti in izvajanje potrebnih preiskav ter spremljanje stanja zarodka z uporabo ustreznih kliničnih metod in sredstev,

- ugotavljanje rizične nosečnosti na podlagi ustreznih preiskav in svetovanje v okviru pristojnosti: napotitev k specialistom ob patološki nosečnosti in sodelovanje pri timski obravnavi nosečnice,
- svetovanje in pomoč ženskam med nosečnostjo, ob porodu in v poporodnem obdobju,
- vodenje normalnega poroda in izvajanje epiziotomije ter dajanje nujne medicinske pomoči pri porodu, če zdravnika ni,
- prepoznavanje patoloških sprememb pri materi in otroku, ukrepanje v okviru pristojnosti ter napotitev k specialistu,
- pregledovanje in negovanje novorojenčka in dojenčka ter ukrepanje, kadar je potrebno,
- svetovanje in pomoč ženskam v menopavznem obdobju,
- izvajanje babiške nege in zdravljenja, ki ga predpiše zdravnik,
- vodenje ustrezne zdravstvene dokumentacije in dokumentacije o negi
- pedagoško delo za vzgajanje in izobraževanje lastnega kadra ter raziskovalno delo (Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta 2017).

Cilj študijskega programa babištvo je usposobiti strokovnjake na področju ginekologije in reproduktivnega zdravstvenega varstva na predporodni, obporodni in poporodni ravni. Visokošolski strokovni študijski program babištva temelji na dejavnosti babic, ki jih predpisujejo sektorske direktive EU, načelih evropskega visokega šolstva (Bolonjski deklaraciji), Zakonu o visokem šolstvu RS, potrebah populacije; upošteva tudi sodobne usmeritve razvoja stroke in predvidene potrebe v prihodnosti, dosedanje delo in izkušnje babic ter drugih zdravstvenih delavcev na obravnavanem področju, smernice SZO o varovanju in pospeševanju zdravja (Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta 2017).

Izobraževanje poteka tri leta. Vsako leto imajo študentje obvezno prakso, ki v prvem letniku traja dva tedna in temelji na opazovanju ter sprejemu porodnic. V drugem letniku imajo poleg obvezne dvotedenske prakse še strokovni praktikum. Študentje si sami izberejo porodnišnico, v kateri opravljajo prakso in ob tem naredijo delovni zvezek.

Skupaj morajo opraviti okoli 40 porodov. V prvem in v drugem letniku študentje še niso samostojni, saj so pod nadzorom glavne babice. V zadnjem letniku, pred diplomsko nalogo, opravijo zadnjo prakso. Študentom že prepustijo več samostojnosti in obveznosti. Teorije je veliko in se dobro povezuje s praktičnim delom. Na študijskem programu podiplomskega študija ni. Magistrski študij smeri babiške nege se lahko nadaljuje le v Veliki Britaniji, na Univerzi v Londonu (Ibrišimović 2017).

Delo diplomiranih babic in diplomiranih babičarjev zahteva veliko sposobnost upravljanja čustev in čustveno stabilnost. Delo je izredno zahtevno zaradi natrpanih urnikov in stalne psihične in fizične pripravljenosti.

V 20. stoletju se začne govoriti o novi obliki dela, to je emocionalno delo. Emocionalni delavci so tisti, ki pri svojem delu s strankami upravljajo svoja čustva. Tem osebam pravimo »storitveno osebje v bojnih linijah«. Dober storitveni delavec mora biti izjemno čustveno stabilen, zdrav in predvsem zadovoljen sam s sabo. Poznati mora delo in tudi obvladati delo s strankami (Hochschild 1983).

Poudariti je potrebno, da ima emocionalno delo negativne posledice, predvsem čustveno nestabilnost, stres, izgorelost itd. Predvsem pa moramo čustva razlikovati pri posameznih delovnih mestih. Na primer, babica ali babičar morata biti nežna, prijazna, razumevajoča, medtem ko mora biti delo izterjevalca tako, da pri stranki vzbudi strah, zato morajo biti njegova čustva hladna in odločna.

Diplomirana babica in babičar morata zato poskrbeti, da so čustva porodnice na prvem mestu.

4.2 Diplomirani babičarji

Potrebno je izpostaviti, da pri pregledovanju literature opazimo zelo malo ali skoraj nič znanstvenih virov, ki bi opisovale poklic diplomiran babičar. Skoraj vse literature se nanašajo na ženski spol, na babice, in tudi poklic opisujejo kot ženski.

V članku Poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni in babiški negi (Železnik in Ivanuša 2008) zasledimo, da je veliko govora o diplomiranih babicah, diplomiranih medicinskih sestrah in o tehnikih zdravstvene nege. Beseda diplomiran babičar se v članku pojavi enkrat, in sicer kot legenda kratice DB za tabelo.

Težko izsledimo kakršnokoli literaturo, ki govori tako o babicah kot tudi o babičarjih. V članku (Železnik in Ivanuša 2008) opišejo, kdo se vključuje v tim babiške nege: diplomirana sestra, višja medicinska sestra s specializacijo ginekološko-porodniške zdravstvene nege in srednja medicinska sestra babica.

- **Zaposlenost diplomiranih babic in babičarjev**

Iz leta 2015 prihaja zadnji javno dostopen podatek o številu zaposlenosti babic in babičarjev. Zabeleženo je, da je bilo leta 2015 zaposlenih 160 posameznikov z nazivom diplomirana babica oziroma diplomiran babičar ali pa z nazivom babica (teh je bilo 89). Leta 2015 je zabeleženo, da je bil izmed 159 diplomiranih babic – babičarjev le en diplomiran babičar. V spodnji tabeli 4.1 lahko vidimo, kako se je število diplomiranih babic in diplomiranih babičarjev iz leta v leto povečevalo, čeprav število diplomiranih babičarjev ostaja izjemno nizko.

Tabela 4.1 Zaposlenost po poklicni skupini in spolu.

		Moški	Ženske	SKUPAJ
2010	dipl. babica / babičar	0	105	216
	babica	0	111	
2011	dipl. babica / babičar	1	111	220
	babica	0	108	
2012	dipl. babica / babičar	1	118	217
	babica	0	98	
2013	dipl. babica / babičar	1	129	227
	babica	0	97	
2014	dipl. babica / babičar	1	144	237
	babica	0	92	
2015	dipl. babica / babičar	1	159	249
		0	89	

Vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje (2017).

Glede na podatke v zgornji tabeli lahko izpostavimo, da odstotek moških babičarjev na leto verjetno ne presega 2 %.

Razlogov, ki bi opravičili stanje v porodnišnicah in ki bi nam pokazali celotno sliko, zakaj je babičarjev številčno zelo malo, je verjetno preveliko, da bi jih lahko izčrpali na tem mestu. Te razloge vsekakor lahko iščemo v zgodovini razvoja porodništva, saj so bili moški večino časa

popolnoma izključeni iz porodov in tudi zaradi zahtev, da je babica lahko in morala biti le ženska, ki je že rodila (Thomas 2009, 124).

5 PREDSTAVITEV OPRAVLJENEGA EMPIRIČNEGA DELA

V tem delu diplomske naloge sledi predstavitev analize rezultatov, pridobljenih s pomočjo ankete in polstrukturiranih intervjujev. Opravljenih je bilo pet intervjujev, v katerih sta sodelovali dve diplomirani babici, dva diplomirana babičarja in glavna medicinska sestra na oddelku za perinatologijo v Porodnišnici Ljubljana. Kontakti oseb so bili pridobljeni različno, od osebnega poznanstva pa do pisanja in klicanja direktno v porodnišnice. Intervjuji so bili opravljeni individualno, trajali pa so od 30 minut pa vse do ene ure. Zaradi časovnih omejitev so bili trije intervjuji opravljeni preko elektronske pošte, ker osebno srečanje s strani intervjuvancev ni bilo možno. Štirje respondenti v nadaljevanju nimajo izmišljenih imen, saj so vsi privolili v razkritje svojih imen in informacij o institucijah, kjer opravljajo delo babice ali babičarja. En babičar pa je zaprosil za anonimen intervju, tako da bom tega respondenta imenovala z imenom Babičar X.

Za potrebe intervjuja je bil vprašalnik že vnaprej pripravljen in je vodil potek diskusije. Cilj je bil pridobiti poglobljene informacije o izkušnjah moških v specifično feminiziranem poklicu in kakšno je njihovo delo ter kako se, če sploh, srečujejo z ovirami pri opravljanju poklica babičarja. Poleg tega smo poskušali pridobiti informacije o tem, kako na moške gledajo porodnice pri porodu, in kakšno je sploh zanimanje moških za feminiziranem poklic babičarja. Del vprašanj za babičarje je bil namenjen ugotavljanju razlogov za vstop v poklic oziroma za odločitev študija babištva. Sledila so tudi obsežna vprašanja o izkušnjah babičarjev na delovnem mestu.

Intervju oziroma vprašanja za diplomirane babice je vseboval vprašanja o njihovih izkušnjah in mnenju, o vzrokih za nizek delež moških, kakšen je odziv porodnic na babičarje in kako se babičarji počutijo v feminiziranem poklicu.

Ko sem se obrnila na kadrovske oddelke Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani, so mi posredovali kontakt glavne medicinske sestre Porodnišnice Ljubljana, saj kadrovska služba samo formalno razpisuje prosta delovna mesta in naloge, o kandidatih pa odloča glavna medicinska sestra s sodelavci, s katero smo nato opravili intervju. Zanimalo me je, kakšen je odziv moških za ta poklic, koliko babičarjev imajo, ali so kakšne ovire pri vstopu moških v poklic babištva, mogoče babičar opravlja drugačno delo od babic in kako na babičarje gledajo porodnice.

Poleg izvajanja intervjujev sem opravila tudi anketo med približno 15 porodnicami različnih starosti. Vprašanja ankete so se nanašala na moške babičarje in kako se nanje odzivajo ter ali imajo do njih kakšne zadržke.

Vprašanja so skupaj v splošnem tvorila vidike moškega položaja v feminiziranem poklicu. Zanimalo nas je, ali so za takšen poklic značilne kakšne specifike in ali so moški obravnavani drugače kot ženske. Poskušala sem prispevati k analizi spolne poklicne segregacije in analizirati položaj moških pri vstopu v feminizirane poklice.

Pogovor z respondenti je bil sneman, analiza pa je bila narejena po prepisu iz avdio formata. Literatura (Mesec 1998, 77–99) priporoča, da kategorije analiziramo z namenom, da odkrijemo ponavljajoče se vzorce med posameznimi intervjuji in da odkrijemo medsebojne povezave. Zato sem vse to opravila, saj sem opazila, da so se pri nekaterih sklopih začeli odgovori ponavljati, odkrila pa sem tudi motive, ki so bili različni pri posameznih respondentih. Podrobnosti v odgovorih in o razlikah respondentov pa v nadaljevanju.

5.1 Babičarji dobro sprejeti v porodnišnicah

Babici, ki sta sodelovali v raziskavi, imata različno dolgo delovno dobo. Prva babica, Petra Lenart, v porodniškem oddelku deluje okrog osem let, druga babica, Erna Ibršimovič, pa le leto in pol. Obe sta zaposleni v porodnem bloku in obe se na delo vozita, ena iz Velenja v Ljubljano, druga pa iz Velenja v Trbovlje.

Babičar, ki je prav tako sodeloval v intervjuju, to delo opravlja pet let in pol. Babičar Rok Janežič je zaposlen v Trbovljah. Zaradi želje o anonimnosti drugega babičarja smo mu nadeli ime Babičar X. Delo babičarja opravlja že petnajst let, tri leta pa je bil vmes zaposlen kot predavatelj na Fakulteti za zdravstvo, smer babištvo, tako da ni izgubil stika prakse s teorijo.

Prav tako sem opravila intervju z glavno medicinsko sestro v Porodnišnici Ljubljana, Uršo Vozelj, ki skupaj s sodelavci odloča o kandidatih za zaposlitev.

Vse intervjuje sem analizirala kot celoto, saj so se vprašanja vsem intervjuvancem nanašala na položaj moških babičarjev v poklicu, kjer so v manjšini.

5.1.1 Intervju z diplomiranimi babicama

Intervjuvala sem dve diplomirani babici, ki sta bili v času raziskave stari 26 in 33 let. Babica iz porodnišnice Trbovlje ima več kot osem let izkušenj na področju porodništva, druga babica pa je v porodnišnici Ljubljana zaposlena leto in pol.

Petra se je za poklic babice odločila zaradi družinske prijateljice, ki je diplomirana babica. Erna pa se je za poklic odločila nepričakovano. Študirala je na zdravstveni šoli in se odločila, da bo ostala v tej stroki in izbrala poklic babice. Obe babici sta s svojo izbiro poklica zelo zadovoljni.

Med intervjujem sem pri diplomiranih babicah preverila, kako so po njunem mnenju babičarji sprejeti v porodnišnice in kako se počutijo v feminiziranem poklicu. Obe babici sta na vprašanje odgovorili, da so babičarji dobro sprejeti, saj se že sedaj veliko govori o moških v tem poklicu. Obe babici v svojem poklicu sodelujeta z babičarjema, tako da imata s tem konkretne izkušnje. Odgovarjali sta na podlagi opazovanja izkušenj porodnic, ki so po njuni oceni z babičarji zelo zadovoljne in si jih tudi hitro zapomnijo. Obe sta zatrdili, da moški tukaj tudi ostane, če se počuti dobro v tem poklicu. Babica Petra je na to vprašanje odgovorila tudi z drugega vidika: »Že sedaj je veliko moških ginekologov, zato so porodnice že navajene na različni spok«. Glede na te odgovore nisem zaznala negativne nastrojenosti proti babičarjem.

Nato sem želela preveriti, kaj je po njunem mnenju glavni vzrok za tako nizek delež moških v tem poklicu in kakšni so dejavniki, ki vplivajo na to, da je tako malo zaposlenih moških. Obe babici sta odgovorili, da je tako predvsem zaradi tega, ker so že od nekdaj na ta poklic gledali kot na ženski poklic. Babica Erna meni tudi, da ženska žensko najbolj razume in da je poklic zelo čustven, in po njenem mnenju večina moških ne zna izliti čustva, kot to lahko na podlagi lastnih doživljanj naredi babica. Babica Petra zatrjuje tudi, da se ji zdi poklic za moške še dosti odrinjen. Odgovori so povezani s stereotipi, da je poklic ženski, in da je to le redko delo, za katerega bi se moški odločili, »ker moški ne razmišljajo pogosto, da bi stali v porodni sobi« in »ženska žensko najbolj razume glede porodne bolečine, poklic je tudi bolj čustven in moški ne morejo občutiti takšnega doživljanja, kot to lahko ženska«.

Preverjala sem tudi, kako porodnice v skupini sprejmejo babičarja. S tem vprašanjem sem želela izvedeti, ali so porodnice sproščene ob moškem babičarju in ali nanj gledajo drugače kot na babico, ter ali so moški posledično dobro sprejeti in zadovoljni s svojim delom. Petra je v svoji porodnišnici

opazila, da porodnice z moškimi nimajo problemov. Večina porodnic ga že pozna, saj je samo eden in dostikrat se je že zgodilo, da so porodnice prišle k njim na porod z željo, da bi jim pri porodu pomagal babiĉar Rok. Erna pa prihaja iz velike porodnišnice, kjer imajo na dan povpreĉno 20 porodov, letno pa povpreĉno 6000. Sama pravi, da k njim prihaja ogromno porodnic iz razliĉnih ver. Zato se je že zgodilo, da niso hotele moškega ginekologa, ker jim vera tega ne dopušĉa, prav tako niso hotele pri porodu imeti babiĉarja, saj jih lahko gleda in zanje skrbi le ženska. Mogoĉe je pri tem odgovoru videti nek drugaĉen vidik sprejetja babiĉarjev: jih ne sprejemajo zaradi verskega razloga. Babiĉarji so v porodnišnicah, glede na njune izkušnj, deležni pozitivne diskriminacije. Torej porodnice zaradi verskih naĉel prednostno želijo pri porodu babico. Uveljavljajo posebne pravice, ki jih imajo zaradi vere. Nobena izmed babic ni zaznala kakršnekoli druge oblike diskriminacije, ki bi je bili babiĉarji deležni zaradi spola, razen iz verskih razlogov.

Sta pa obe babici odgovorili, da se jima je predstava o samem poklicu med študijem in sluŹbovanjem spremenila. »Teorija na fakulteti se ne more primerjati s prakso«, pravi babica Erna. Petra pa zatrjuje, da si sama ni predstavljala, da je to tako naporen poklic: »Rasteš z vsako izkušnjo ...«. Dodali sta še, da jima delo nudi izjemno veliko zadovoljstvo.

Zadnje vprašanje se je nanašalo na to, ali menita, da diplomiran babiĉar ali diplomirana babica zaradi spola boljše opravlja nekatera opravila. »Spol pri tem nima nič opraviti«, pravi Petra, Erna pa, da se ji v poklicu babištva ne zdi, da bi katerikoli boljše opravljal svoje delo. Na podlagi odgovorov lahko zakljuĉim, da babice ne vidijo razlike med spoloma v poklicu, in spol ne vpliva na opravljanje nekaterih opravil, ki so mogoĉe fiziĉno bolj naporni.

5.1.2 Intervju z diplomiranimi babiĉarjema

Opravila sem intervjuja z dvema babiĉarjema. Eden izmed intervjuvancev bo anonimen in ga bom poimenovala babiĉar X, drugi je privolil v omembo svojega imena. Babiĉar X svoj poklic opravlja že približno petnajst let, Rok JaneŹiĉ, ki dela v porodnišnici Trbovlje, pa ima pet let in pol izkušnj.

Tudi njiju sem vprašala po odloĉitvi za takšen poklic. Rok je povedal, da mu poklic babiĉarja ni bila prva izbira. Sam si je želel postati plastiĉni kirurg, a ker je pri takšnem poklicu veliko odrekovanja in je dolŹina študija dolga, se je odloĉil, da je Źrtvovanje preveliko. Kasneje je izbral poklic babištva, saj je poleg ostalih poklicev tega videl kot najbolj logiĉno izbiro. Babiĉar X pa je študij

babištva vpisal vzporedno poleg Biotehniške fakultete, saj kot strojni tehnik ni imel možnosti, da bi se takoj vpisal na Zdravstveno fakulteto.

Vzroki, zakaj je po njunem mnenju v tem poklicu nizek delež moških, so podobni, kot sta jih navedli babici. Izpostavila sta, da je poklic še vedno močno feminiziran. Babičar Rok je izpostavil tudi to, da včasih moški tudi niso imeli možnosti, da bi postali babičarji, in še danes obstaja veliko stereotipov glede tega poklica. »Stroka je tudi precej nepoznana in število vsakoletno vpisanih študentov je majhno. Vse skupaj daje rezultat v številkah, ki so, kakršne so«, še zatrdi Rok. Babičar X pa doda, da je »zanimanje pri moških za ta poklic nizko tudi v drugih državah«.

Glede podpore oziroma odziva staršev na njuno izbiro poklica nista imela težav. Obema so starši stali ob strani in niso vplivali na njuno izbiro. Rok je še dodal: »Starši niso dojemali moje izbire kot nekaj nevsakdanjega. Na to je zagotovo vplivalo dejstvo, da nisem prvi slovenski babičar, pred mano jih je bilo že kar nekaj, zato tudi zanje to ni bilo popolnoma novo«.

V nadaljevanju sem ju vprašala po tem, ali njun spol vpliva na to, kako delo opravljata. »Morda je pogled na porod in samo doživljanje poroda drugačno, ker ga sam fizično ne morem doživeti, a to se včasih lahko celo izkaže kot prednost, saj si lahko mnogo bolj objektivni. Ampak to so nianse, veliko razlik med moško in žensko babico ni. Večje so le tiste osebnostne razlike med dvema posameznikoma kot zgolj spolne«, odgovarja Rok, ki še doda, da spol ne vpliva na to, kako se delo opravlja. Babičar X se z njim strinja.

V nadaljevanju sem ju vprašala o posebnih odzivih porodnic glede na spol. Babičar X jih še ni doživel: »Porodnice na nek način pričakujejo, da obstaja možnost, da bo lahko njen porod vodil moški. Kot vsi na nek način pričakujemo, da nas bo z avtobusom, v katerega stopimo, peljal voznik«, še doda. Babičar Rok pa je odkrito priznal, da se še zgodi, da je katera porodnica presenečena, ko vidi, da bo porod vodil moški. Odgovoril je tudi, da tudi kakšen partner odkrito pove, da ne razume, kako lahko moški opravlja ta poklic. »Na srečo so vsi odzivi pozitivni, ni se mi še zgodilo, da bi bil izločen samo zaradi tega, ker sem moškega spola ali pa da bi bil zaradi tega negativno sprejet; spomnim se le primera porodnice iz Romunije, ki je želela izločitev vseh moških delavcev. To pa je povsem druga situacija«, doda Rok. V odgovoru lahko opazim, da pri diskriminaciji spola poklica opazimo velik vpliv vere. Porodnice si zaradi verskih prepričanj pri porodu želijo izključitev moških.

Oba se strinjata, da spol nima vpliva na delitev in količino dela med njimi in babicami. »Spol na količino in na delitev dela nima vpliva, razen v primeru, ko je potrebna večja moč (prestavljaj nje porodnice itd.)«, pravi babičar X. Rok pa je še odgovoril: »Delo je delo in mora biti opravljeno«. Tudi njuna vloga je enaka vlogi babic.

Glede predsodkov in ali se z njimi srečujeta, sta oba zatrdila, da ne. »Morda so, ampak ne pridejo do mene«. Oba pa bi se še enkrat odločila za takšen študij.

Na vprašanje, ali sta kdaj zasledila negativne opazke na račun njunega poklica, je babičar X odgovoril z ne. Rok pa je na to vprašanje odgovoril pritrdilno. »Mnogokrat sem opazil negativne opazke. Veste, ljudje ne ločijo, kaj kdo v zdravstvu ali širše v javnem sektorju počne. Pogosto zmečejo vse v isti koš in pravijo, da tam tako ali tako nihče nič ne dela.«

V nadaljevanju sem ju povprašala o njunih predstavah o poklicu babice, ali so se te med študijem oziroma službovanjem spremenile. »Da. Pričakoval sem manj birokratskih opravil in večje spoštovanje poklica od države. Babic je premalo, zato so delavniki včasih resnično nemogoči, plače pa so v primerjavi s tujino smešno nizke. Ni praktično nobenih normativov, kar ni pošteno ne do babic, še manj pa do porodnic«, je odgovoril Rok. Babičar X je prav tako odgovoril, da je veliko birokratskega dela.

Oba sta odgovorila, da je njun poklic po njunem mnenju spoštovan, in obema nudi veliko zadovoljstva: »Še vedno mi nudi veliko zadovoljstva, saj nikoli ne moreš reči, da bi na strokovnem področju dosegel vse. Vedno znova se učimo in izpopolnjujemo«.

Na zadnje vprašanje, ali menita, da diplomiran babičar oziroma diplomirana babica zaradi spola boljše opravljata nekatera opravila, je Rok odgovoril, da ne, babičar X pa je še dodal: »Nekatera, predvsem tehnična opravila, verjetno moški opravi bolje, na drugem področju je morda ženska boljša, ampak drugače med spoloma ni bistvenih razlik«. Tako se na podlagi odgovorov lahko navežem na zadnje vprašanje babic. Nihče od njih ne vidi razlike med spoloma pri opravljanju opravil.

5.1.3 Intervju z glavno medicinsko sestro

Intervju sem opravila z glavno medicinsko sestro v porodnišnici Ljubljana, Uršo Vozelj, ki s pomočjo sodelavcev zaposluje v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani. V delovni organizaciji imajo trenutno zaposlenih 77 diplomiranih babic in 3 diplomirane babičarje (dva za nedoločen čas, ki imata okoli 15 let delovnih izkušenj, in enega za določen čas).

V začetku intervjuja sem predstavnico vprašala, če bi si želeli več diplomiranih babičarjev v svoji porodnišnici. Gospa Vozelj mi je zaupala, da bi si jih želeli več: »Seveda bi bil kakšen babičar več dobrodošel, saj je znano dejstvo, da večje število moških v sicer pretežno ženskih kolektivih ugodneje vpliva na celoten tim in organizacijo dela«.

Med razlogi, zakaj bi si jih želeli več, mi je zaupala, da zato, ker so mešani kolektivi nekoliko bolj sproščeni, povezani, ustvarjalnejši, bolje funkcionirajo, saj vsak izmed članov prinese v kolektiv nekaj drugačnega, svoje značajske lastnosti, perspektive, strokovno znanje in izkušnje.

V nadaljevanju sem jo povprašala, ali imajo moški kakršnekoli ovire pri vstopu v poklic babištva. »Formalnih ovir sicer ni, še vedno pa obstaja predsodek pred vstopom v t.i. tipično ženski poklic, ki bi lahko ogrozil ponos in samospoštovanje moškega in je v nasprotju s tistim, kar družba pričakuje od moškega. Verjamem, da so poklic izbrali na podlagi lastnih želja, ki jih v drugem poklicu ne bi mogli uresničiti in jih opravljanje izbranega poklica bogati in zadovoljuje.« Na podlagi odgovora se lahko navežem tudi na odgovor babičarjev, da sta se za ta poklic odločila na podlagi lastne izbire in predvsem zato, ker sta si to želela in čutila v njem zadovoljstvo.

Povprašala sem tudi po ovirah pri opravljanju babiškega dela. »Večinoma ne. Zgodi se, da določene pripadnice druge kulturne ali verske skupine pri porodu ne želijo prisotnosti babičarjev ali porodničarjev. Željo seveda upoštevamo in v obravnavo teh pacientk vključimo babice in porodničarke«. Na podlagi odgovora lahko povežem intervjuje z obojimi. Pri vseh porodnicah vidimo vpliv vere, ki je bistvena diskriminacija oziroma ovira pri opravljanju dela babičarjev.

Gospo Vozelj sem povprašala tudi, ali babičarji opravljajo drugačno delo, oziroma delo drugače kot babice. Odgovor je bil nikalen. Zatrdila je, da so diplomirani babičarji enakovredni diplomiranih babicam, in da se delo in delovne naloge na podlagi spola v ničemer ne razlikujejo. Dodala je še, da se mogoče vidi odziv babičarja na pristop k delu. Porodnicam pristopijo v drugačnem smislu kot babice. Izkazujejo večjo samozavest, mirnost, trdnost, odločnost.

V nadaljevanju pogovora sem se navezala na porodnice. Vprašala sem, ali si porodnice pri porodu želijo raje babico kot babičarja in če si, zakaj. »Večina nosečnic in porodnic na splošno nima nikakršnih zadržkov, če jih obravnava babičar, saj po odgovorih pacientk ni pomemben spol osebja, temveč njihov pristop, strokovnost, komunikativnost, sproščenost, empatija in še druge pomembne značilnosti, potrebne za opravljanje tega poklica.«

Razlog, zakaj se moški težje odločijo za takšen poklic, se je navezoval na vse zgornje odgovore obeh spolov. Tudi glavna medicinska sestra je enega izmed razlogov pripisala temu, da je bil poklic babice desetletja omejen samo na pripadnice ženskega spola. »Še vedno v naši družbi namreč obstajajo predsodki, ki posamezniku pripisujejo določene lastnosti, vedenje, delovanje in moški v tipično ženskih poklicih se še danes nemalokrat soočajo s tem, da jih okolica označi oziroma pojmuje kot »neprave« moške.« Poleg glavnega razloga pa je dodala še, da veliko vlogo igra tudi stresno, izjemno zahtevno in odgovorno delo, prav tako pa tudi neugodni pogoji ter nizek osebni dohodek.

O sprejetju babičarjev v slovenskih bolnišnicah in njihovem počutju v feminiziranem poklicu mi je gospa Vozelj odgovorila: »Menim, da so babičarji v delovnem okolju dobro sprejeti tako s strani nosečnic in porodnic kot ostalega zdravstvenega osebja« in »Morda celo res velja, da hitreje napredujejo na določene pozicije in imajo večji ugled kot ženske pripadnice poklica, ker so v stroki zdravstvene in babiške nege maloštevilni«. V odgovoru lahko opazimo ujemanje z zgornjimi odgovori, da so moški dobro sprejeti in se dobro počutijo v poklicu babištva.

Na vprašanje, kakšen odnos ima porodnišnica do zaposlovanja babičarjev, je odgovorila, da je temu naklonjena. »Sama namreč ne smatram, da že po naravi nekatera dela pripadajo izključno ženskemu spolu, spet druga samo moškemu«. Zaupala mi je še, da glede zaposlovanja moških razmišlja tudi v tej smeri, da bo moški pri svojem delu manj obremenjen z družinskimi odgovornostmi kot ženska.

Glede glavnega vzroka o nizkem deležu moških v poklicu babištva je odgovorila, da moramo poleg stereotipov, ki jih omenjam že zgoraj, »nizek delež iskati tudi v relativno nizkem osebnem dohodku v tej stroki, tudi težkemu, utrudljivemu, triizmenskemu delu, včasih tudi nižjim možnostim kariernega napredovanja«. Trenutno bi tudi raje zaposlila babičarja kot babico predvsem zaradi

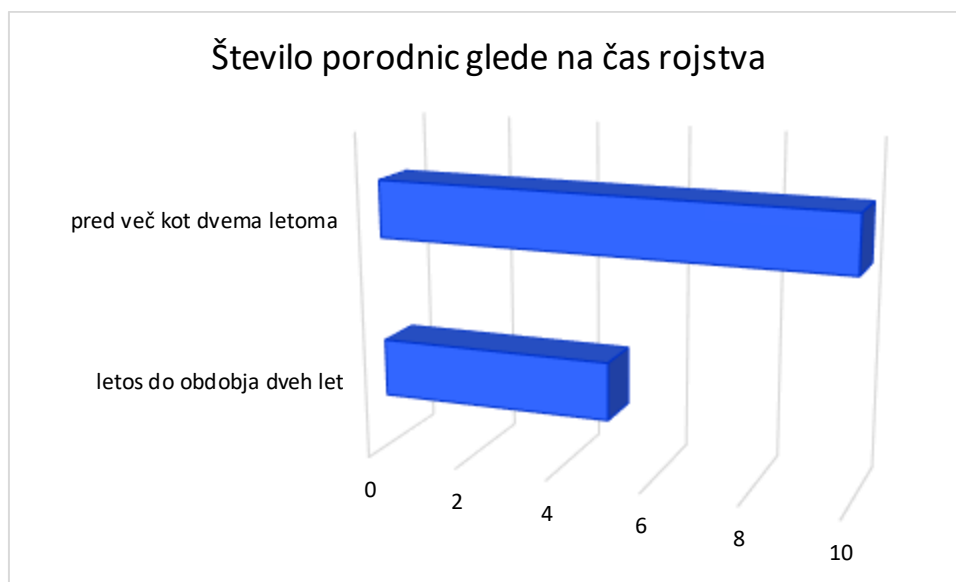
soočanja z večjim številom odsotnosti zaradi nosečnosti, porodniškega dopusta, dopusta za nego in varstvo otrok, koriščenja skrajšanega delovnega časa itd.

Zadnje vprašanje, ki sem ji ga zastavila, se je nanašalo na to, ali bi bilo potrebno spodbujati mlade moške za takšno poklicno pot. »Seveda, poklic in sama narava dela sicer zahtevata močne, umirjene, zrele, pozitivno usmerjene osebnosti, ki jim je delo z ljudmi v veselje... seveda pa bi morali najti tudi način, da jih privabimo, motiviramo in zadržimo v poklicu«. Navezala se je na izobraževalne institucije, ki bi poklic babičarja aktivno predstavljale tudi kot enega izmed poklicev, primerne za moške.

5.2 Porodnice sprejemajo babičarje

Anketa je potekala v mesecu juniju 2017. Anketni vprašalnik je bil pred izvedbo pregledan pri mentorici diplomske naloge in po popravkih sem anketo izvedla na izbranem vzorcu. Anketirala sem mlajše mamice, ki so rodile letos in v obdobju dveh let, prav tako pa tudi tiste mamice, ki so rodile pred več kot dvema letoma. Za takšen vzorec sem se odločila predvsem zato, da bi preverila, ali bo prišlo do kakšnega odstopanja glede prisotnosti moškega pri porodu. V raziskavi je sodelovalo 15 porodnic. Delež porodnic je prikazan v spodnjem grafu 5.1.

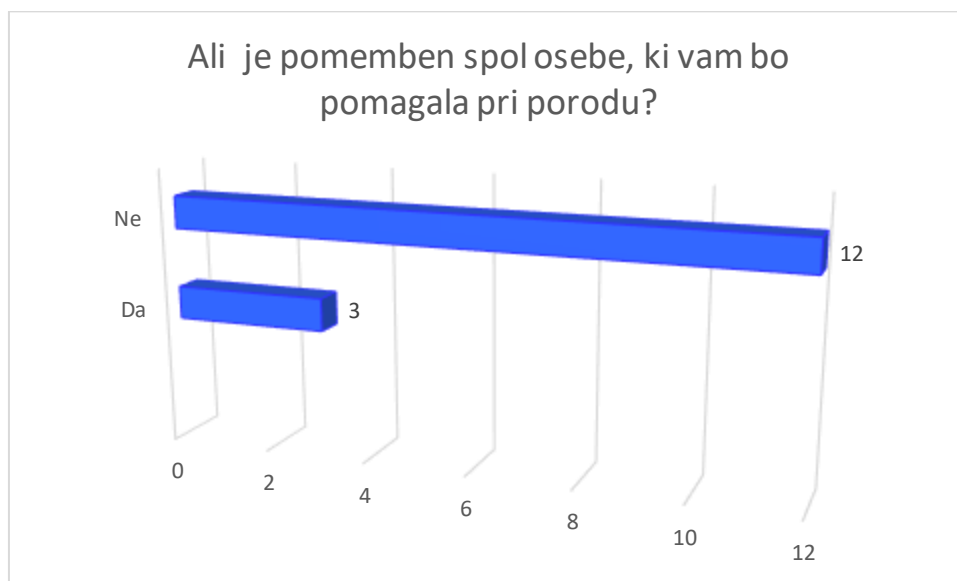
Graf 5.1: Delež porodnic glede na čas rojstva.

Na anketo je odgovorilo več porodnic, ki so rodile pred več kot dvema letoma. Njihova starost se giblje med 28 in 37 let. Teh je bilo 10. Manj porodnic, to je 5, jih je rodilo od letošnjega leta do obdobja dveh let. Njihova starost se giblje med 22 in 28 let.

Z anketo sem hotela preveriti, ali je porodnicam pri porodu pomemben spol osebe, ki jim je oziroma jim bo pomagala pri porodu, če bi jim bilo ob prisotnosti babičarja nelagodno, in ali so imele izbiro med babičarjem oziroma babico. Na prvo vprašanje porodnic o pomembnosti spola osebe, ki bi jim pri porodu pomagala, so pritrdilo odgovorile tri porodnice od skupnih 15. To pomeni, da je samo manjšemu delu porodnic pomemben spol osebe, ki jim pomaga pri porodu. Ostalih 12 porodnic je na to vprašanje odgovorilo nikalno. Spol osebe, ki jim pri porodu pomaga, ni pomemben. Nobena od porodnic pa na to vprašanje ni odgovorila z možnostjo, da bi si pri porodu želela edino babičarja. Odgovori so prikazani v grafu 5.2. Glede na rezultate lahko trdimo, da ženskam ni več toliko pomembno, kateri spol jim pri porodu pomaga.

Graf 5.2: Ali je pomemben spol osebe, ki vam bo pomagala pri porodu?

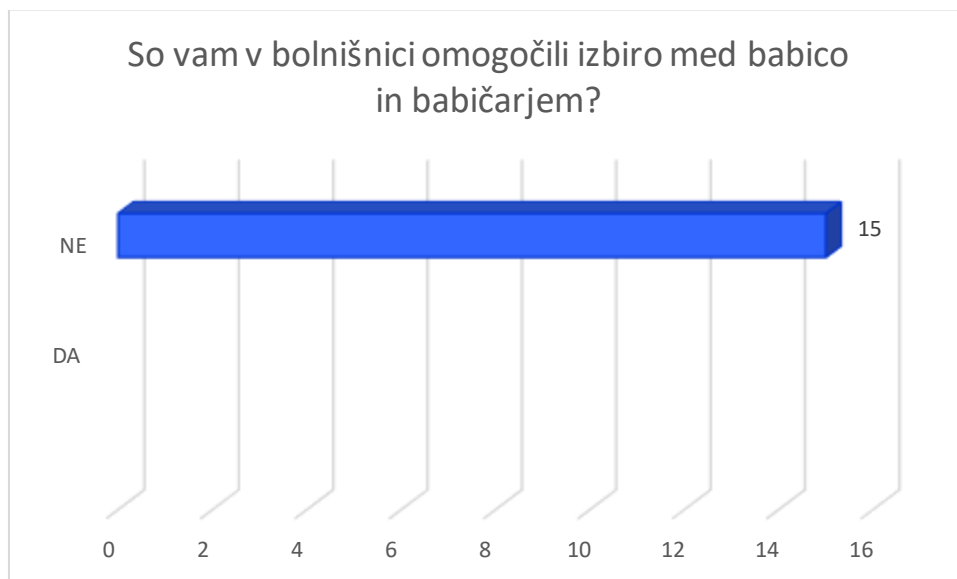

Drugo vprašanje se je nanašalo na pojasnjevanje prejšnjega odgovora glede na pomembnost spola osebe pri porodu. Tiste porodnice, ki jim pri porodu spol osebe ni pomemben, so to pojasnile s tem, da jim je pri porodu pomembna strokovnost in usposobljenost tistega, ki pri porodu pomaga. Pomembno jim je zaupanje med babico ali babičarjem in porodnico. Ena izmed porodnic je tudi omenila, da ji je pri porodu najbolj pomemben odnos, ki ga ima babica ali babičar do porodnice, in da se ne obremenjuje s tem, kakšnega spola je oseba. Nobeni izmed teh porodnic ob prisotnosti babičarja ne bi bilo nelagodno.

Tri porodnice, ki so se pri zgornjem vprašanju sklicevale na nelagodje, so to pojasnile s tem, da ženski oziroma babici pri porodu bolj zaupajo in da so poleg nje bolj sproščene. Ena porodnica je

tudi pojasnila svojo izkušnjo, da si je sama želela babico, saj ima po njenem mnenju babica večjo sposobnost empatije kot babičar. To pa zato, ker naj bi babice bolečino ob porodu bolj razumele, saj je večina to izkušnjo že doživela. Vsem trem porodnicam bi bilo ob prisotnosti babičarja nelagodno. Starost tukaj ni imela nobenega vpliva. Tem trem porodnicam se je starost gibala med 22 in 33 let.

Graf 5.3: So vam v bolnišnici omogočili izbiro med babico in babičarjem?

Na zadnje vprašanje ankete pa so vse porodnice odgovorile nikalno (graf 5.3). Vprašanje se je nanašalo na porodnišnice, ali so te porodnicam omogočile izbiro med babico oziroma babičarjem.

Če se navežemo na vsa vprašanja ankete, lahko ugotovimo, da porodnice nimajo težav s prisotnostjo babičarja pri porodu. To lahko trdimo z odgovori na vprašanja Ali je pomemben spol osebe, ki vam bo pomagala pri porodu in Se vam zdi, da bi vam bilo pri prisotnosti babičarja nelagodno. Odgovori prikazujejo zaželenost babičarjev s strani anketiranih porodnic. S tem pa lahko odgovorimo na naše raziskovalno vprašanje, da ženske oziroma porodnice nimajo težav s prisotnostjo babičarja pri porodih. Tako na raziskovalno vprašanje 2 odgovarjamo nevtralnno. Porodnicam za pomoč pri porodu spol ne predstavlja ovire. Predvsem si pri porodu želijo strokovnost in usposobljenost ter zaupanje. Predvsem jim je najbolj pomembno, da rodijo brez zapletov, in ni pomembno, ali s pomočjo ženske ali pa moškega.

5.3 Diskusija

Analiziran vzorec je zelo majhen, rezultatov zato ne smemo posploševati na celotno populacijo babičarjev v Sloveniji. Rezultati intervjujev naj služijo kot poskus razumevanja moških v feminiziranem poklicu in kot razumevanje primera, ki je edinstven za strokovno področje, katerega se dotika, in za osebe, ki so sodelovale v raziskavi. V nadaljevanju bomo poskušali odgovoriti na raziskovalna vprašanja, ki se navezujejo na položaj moških v poklicu babištva.

Motivi moških, zakaj se odločajo za takšen poklic, so enotni. Babištvo moškim predstavlja izpolnitev želja in osebno zadovoljstvo. Takšno delo jih izjemno osrečuje in jim daje možnost, da se na področju babištva nenehno izobražujejo in izpolnjujejo. Značilnosti, ki jih poklic babičarja zahteva, so močni in umirjeni moški, babičarji morajo biti tudi zreli in pozitivno usmerjeni ter imeti veselje do dela. Če iz teh izsledkov uporabimo definicijo Williams (1993), potem lahko na podlagi odgovorov sklepamo, da je osnovni način vstopa moških v feminiziran poklic pronicanje. To pomeni, da se majhno število moških odloči za ženski poklic iz razlogov, kot so ljubezen do poklica, talent, nestereotipne zadeve in zadovoljstvo. Izbira moških za ženski poklic je tako zelo redka.

Prvo raziskovalno vprašanje je bilo, kaj so ovire pri vstopu in opravljanju poklica za moške v babiškem poklicu. Kar zatrjujemo skozi celotno nalogo, je to, da je poklic babičarja feminiziran poklic. To je bil tudi glavni vzrok, ki so ga intervjuvanci navedli za nizek delež moških. Nizko zanimanje za tak poklic je tudi v drugih državah. Moški v poklicu babištva iz zgodovine niso imeli te možnosti, saj je stroka za moške še precej nepoznana. Nizek delež gre pripisati tudi nizkemu dohodku, ki ga zaposleni dobijo za svoje delo, in pa predvsem težko, utrudljivo in trizmensko delo. Babice in babičarji namreč delo opravljajo v treh izmenah, zjutraj, popoldan in zvečer oziroma ponoči. Delo je utrudljivo, saj skrbijo tako za porodnice kot novorojenčke, pomagajo pri negi in porodu, in tudi pri psihično težkem delu, abortusih. Poleg vsega pa imajo vedno več administrativnega dela. Moški, ki delajo v negovalnih poklicih, namreč velikokrat izstopajo kot drugačni, saj ne opravljajo tradicionalno moških del, to pa je podobno odkritje kot tisto, ki so ga predstavile nekatere raziskave na tem področju (Bagilhole in Cross 2002; Lupton 2006). Še vedno obstaja nek predsodek pred vstopom v tipično ženski poklic. Ta pa bi lahko ogrozil ponos in samospoštovanje moškega ter je v nasprotju s tistim, kar družba pričakuje od moškega. Morda celo res velja, da imajo večji ugled pri porodnicah, ker so v stroki babiške nege maloštevilni.

Na področju želja in odzivov porodnic moramo omeniti, da porodnice dandanes nimajo velikih predsodkov pri tem, kateri spol jim bo pri porodu pomagal. Tukaj odgovorimo na drugo kvalitativno vprašanje. Porodnice zaradi vse večjega izpostavljanja moških v tem poklicu danes na nek način že pričakujejo, da jim pri porodu lahko pomaga in jih vodi moški. Pravzaprav je tako tudi zaradi tega, ker imamo pri nas veliko moških ginekologov, s katerimi so posameznice zadovoljne. Porodnice dostikrat pohvalijo delo babičarja, njihov spol jim ni pomemben, pomembni so jim je strokovnost, zaupanje, sproščenost in empatija do porodnic. Pomembno je, da babičar z njimi v kratkem času vzpostavi zaupen odnos in sodelovanje, saj je porod nekaj, kjer se posega v intimno področje ženske. Tu je treba poudariti empatijo in emocijo in kako izrednega pomena je dejstvo, da so babičarji emocionalni delavci in »storitveno osebje v bojnih linijah«, kot opisuje Hochschildova (1983), torej da so ti delavci izjemno čustveno stabilni in zdravi ter zadovoljni. Obstajajo tudi razlike oziroma ovire pri porodnicah, in ta ovira je največkrat vera. Predvsem se to dogaja v večjih porodnišnicah, kjer je priliv porodnic večji, prav tako pa je tudi bolj razgibana verska pripadnost. Gre za posamezne in posebne primere, kjer pripadnice vere, v kateri se ne odobrava prisotnost moških, želijo izločitev vseh moških delavcev.

Razlike med delom moškega in ženske v babištvu ni. S tem odgovarjamo na zadnje raziskovalno vprašanje: Ali babičarji opravljajo drugačno delo ali delo drugače kot babice? Delo diplomiranih babičarjev je enakovredno delu diplomiranih babic. Delovne naloge in delo se med seboj ne razlikujejo glede na spol. Nekoliko drugačen je le pristop k delu pri porodnici. Babičarji so lahko pri nečem, kar sami ne doživijo na lastni koži, to je porod, bolj nežni in podporni, saj ne vedo, s kakšnimi bolečinami se srečuje porodnica.

6 ZAKLJUČEK

Od rojstva človeka spol zaznamuje za celo življenje. Biološki spol, s katerim se rodimo, ni nujno povezan s spolom, s katerim se ljudje kasneje v svojem življenju poistovetijo. Oblikuje nas družba skozi procese socializacije. S pomočjo socializacije se ljudje naučimo nekega vedenja, ki je dovoljeno v družbi, v kateri ljudje bivajo. Vedenje je skladno s prostorom in časom. S socializacijo in z oblikovanjem jaza ljudje razvijejo družbeni spol. Družba pa ima lahko na podlagi spola tudi predsodke in stereotipe. Predsodke oziroma stereotipe pripišemo posamezniku zaradi njegovih karakteristik. Eden izmed teh je tudi spol.

Ženske so danes dvojno obremenjene: v zasebni in nezasebni sferi oziroma v poklicu, ki ga opravljajo. Poleg opravljenega dela v službi opravijo še večino dela v gospodinjstvu in skrbijo za otroke, saj je bilo to njihovo delo »po naravi«. Poklici, kjer so ženske v večini in moški v manjšini, pa v večini primerov niso cenjeni in/ali nimajo višjega ugleda. Med poklice, ki nimajo višjega ugleda, a so zelo cenjeni, spada poklic babičarja, ki je izrazito feminiziran.

V diplomskem delu smo opisovali izrazito feminiziran poklic babice in kako se moški, ki so v tem poklicu v manjšini, počutijo. Letni pregled spolne strukture delavcev v babištvu sicer nakazuje na počasne spremembe. Delo temelji na kompetencah in predvsem znanju ter empatiji, ki pa so neodvisne od spola, ampak se poklic še vedno povezuje z ženskimi lastnostmi.

Namen te diplomske naloge je bil, da skozi pogovore z bobicami, babičarji, glavno medicinsko sestro in porodnicami dodamo pridobljene ugotovitve k razumevanju procesov in vloge moškega v feminiziranem poklicu ter tako vidimo, kako takšno okolje vpliva na njihov spol ter kakšne so njihove ovire.

Empirični del raziskave, ki je bil kar obsežen, a na majhnem vzorcu, nam ponuja vpogled v izkušnje moških babičarjev v dominantnem poklicu žensk. Rezultati so pokazali, da se moški odločijo za poklic babištva na podlagi lastnih želja in privlačnosti poklica. Pomembno je, da delo babičarja osrečuje in da zna pomagati, ter predvsem, da babičarji ponudijo in gradijo na zaupanju med njim in porodnico. Babičar se mora s potrebami delovnega mesta ujemati s svojimi kvalitetai, z vedenjem, s sposobnostmi, z interesi in vrednotami.

Babičarji s strani zunanjega okolja niso več toliko spolno determinirani, kot so bili v zgodovini razvoja porodništva, kjer so bili moški večinoma popolnoma izključeni iz porodov. Čeprav niso

več toliko determinirani, še vedno izstopajo v poklicu. Pri nas so na splošno zelo zaželeni med porodicami, babicami in v sami organizaciji s strani nadrejenih. Organizacija dela bolje funkcionira, je bolj povezana in sproščena pri mešanih kolektivih. Zato so moški v tem poklicu zelo dobrodošli.

Pomanjkljivost te raziskave je njen majhen vzorec. Ta onemogoča posploševanje in predvsem ne ponuja pogleda na celoten položaj moških v izrazito ženskem poklicu babiške nege. Rezultati ponujajo neko okvirno razumevanje specifik in značilnosti poklica.

7 LITERATURA

1. Bagilhole, Barbara in Simon Cross. 2002. Girls' Jobs for the Boys? Men, Masculinity and Non-Traditional Occupations. *Gender, Work and Organization* 9 (2): 204–226.
2. Barnawi, Najla, Solina Richter in Farida Habib. 2013. Midwifery and Midwives: A historical Analysis. *Journal of Research in Nursing and Midwifery* 2 (8): 114–121.
3. Brown, Brian. 2009. Men in nursing: Re-evaluating Masculinities, Re-evaluating Gender. *Contemporary Nurse* 33 (2): 120–129.
4. Butler, Judith. 1986. Sex and Gender in Simone de Beauvoir's *Second Sex*. *Yale French Studies* (72): 35–49.
5. Černigoj Sadar, Nevenka. 2000. Spolne razlike v formalnem in neformalnem delu. *Družboslovne razprave XVI*: 31–52.
6. --- 2002. Zaposlovanje žensk. V *Politika zaposlovanja*, ur. Ivan Svetlik, Alenka Kajzer in Jože Glajzer: 409.
7. De Beauvoir, Simone. 2013. *Drugi spol*. Ljubljana: Založba Krtina.
8. Drife, J. 2002. The Start of Life: a History of Obstetrics. *Postgrad Medical Journal* (22): 311–315.
9. Eurydice. 2010. *Gender Differences in Educational Outcomes: Study on the Measures Taken and the Current Situation in Europe*. Dostopno prek: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/120en.pdf (5. maj 2017).
10. Evropska komisija. 2010. *Men in Gender Equality. Tackling segregated family roles and social care jobs*. Dostopno prek: http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCUQFjAA&url=http%3A%2F%2Fec.europa.eu%2Fsocial%2FblobServlet%3FdocId%3D5532%26langId%3Den&ei=SyVHVYDVNMu6sQGo94GACA&usg=AFQjCNGEiWsb8hYszM8gzumXuJJ9SkyW_A&sig2=gPuYzJrPuW5o11XxwLI8Q&bvm=bv.92291466,d.bGg (13. maj 2017).
11. Flack, Harvey. 1947. The Pre-history of Midwifery. *Proceedings of the Royal Society of Medicine* XL: 713–722.

12. Hochschild, Arlie. 1983. *The Presentation of Emotion*. Dostopno prek: http://atgstg01.pineforge.com/upm-data/13293_Chapter4_Web_Byte_Arlie_Russell_Hochschild.pdf (26. maj 2017).
13. Ibrišimovič, Erna. 2017. Intervju z avtorico. Velenje, 29. maj.
14. Janežič, Rok. 2017. Intervju z avtorico. Ljubljana, 6. junij.
15. Kanjuo Mrčela, Aleksandra. 1991. Spol kot dejavnik družbene stratifikacije. *Teorija in praksa* 28 (5–6): 586–590.
16. --- 2000. Spolna konstrukcija menedžerskih vlog: Stekljeni organizacijski stropovi v devetdesetih. *Družboslovne raziskave XVI* (34–35): 53–78.
17. --- 2007a. Spol in organizacijska moč: ženske in moški v menedžmentu. V *Med javnim in zasebnim: ženske na trgu dela*, ur. Mateja Sedmak in Zorana Medarič, 179–210. Koper: Založba Annales: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko.
18. --- 2007b. Zaposlovanje in delo žensk v Sloveniji in Evropski uniji. V *Zbornik o Evropski uniji*, ur. Bogomil Ferfila, 547–570. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
19. --- 2017c. *Moški, ki opravljajo »žensko delo«: Počasna defeminizacija vzgojiteljskega dela*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
20. Kontoyannis, Maria in Christos Katsetos. 2011. Midwives in Early Modern Europe (1400–1800). *Health Science Journal* 5 (1): 31–36.
21. Kralj, Božo. 2004. Ob 250-letnici babiške šole v Ljubljani – zgodovinski oris. *Obzornik zdravstvene nege* 38 (4): 7–11.
22. Lenart, Petra. 2017. Intervju z avtorico. Velenje, 20. maj.
23. Lupton, Ben. 2000. Maintaining Masculinity: Men who do 'Women's Work'. *British Journal of Management* 11 (Special Issue): 33–48.
24. --- 2006. Explaining Men's Entry into Female-Concentrated Occupations: Issues of Masculinity and Social Class. *Gender, Work and Organization* 13 (2): 103–128.
25. Mivšek, Ana Polona. 2012. *Proces profesionalizacije babištvva v Sloveniji*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
26. Macuh, Bojan. 2014. *Ženska – mati po prenehanju zakonske in izvenzakonske zveze*. Celje: Fakulteta za komercialne vede.
27. *Nacionalni inštitut za javno zdravje*. Dostopno prek: <http://www.nijz.si/> (26. maj 2017).

28. Rožman, Irena. 2004. *Peč se je podrla! Kultura rojstva na slovenskem podežlju v 20. stoletju*. Ljubljana: Slovensko etnološko društvo.
29. Simpson, Ruth. 2005. Men in non-traditional occupations: Career entry, career orientation and experience of role strain. *Gender, work and organization* 12 (4): 363–380.
30. Statistični urad republike Slovenije. Dostopno prek: <http://www.stat.si/statweb> (20. junij 2017).
31. Škoberne, M. in A.P. Skočir 2003. *Študijski program babiške nege*. Ljubljana: Visoka šola za zdravstvo.
32. Thomas, Samuel. 2009. Early Modern Midwifery: Splitting the Profession, Connecting the History. *Journal of Social History* 43 (1): 115–138.
33. Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta. Dostopno prek: <http://www.zf.uni-lj.si/si/> (28. april 2017).
34. Vozelj, Urša. 2017. Intervju z avtorico. Ljubljana, 5. julij.
35. West, Candace in Zimmerman Don. 1987. Doing Gender. *Gender and Society* 1 (2): 125–151.
36. Williams L., Christine. 1992. The Glass Escalator: Hidden Advantages for Men in the »Female« Professions. *Social Problems* 39 (3): 253–267.
37. --- 1993. *Doing »Women's Work«: Men in nontraditional occupations*. Texas. University of Texas.
38. --- 1995. *Still a Man's World: Men Who Do Women's Work*. Los Angeles: University of California Press Ltd. Dostopno prek: <http://www.ucss.ge/Week%201-3%20Part%2005.pdf> (15. maj 2017).
39. Wingfield, Adia Harvey. 2009. *Racializing teh Glass Escalator. Reconsidering Men's Experiences with Women's Work*. Sage Journals. Dostopno prek: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0891243208323054> (11. maj 2017).
40. *Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije*. Dostopno prek: <http://www.zbornica-zveza.si/> (24. junij 2017).
41. --- 2011. *Kodeks etike v zdravstveni negi in oskrbi Slovenije*. Dostopno prek: <http://www.zbornica-zveza.si/sl/o-zbornici-zvezi/o-poklicu/kodeksa-etike> (24. junij 2017).
42. Železnik, D. in A. Ivanuša. 2008. *Standardi aktivnosti zdravstvene nege*. Fakulteta za zdravstvene vede Maribor.

PRILOGE

PRILOGA A: VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z DIPLOMIRANIMA BABICAMA

Spoštovani!

Na fakulteti za družbene vede zaključujem dodiplomski študij in za diplomsko nalogo raziskujem položaj moških v feminiziranem poklicu, to je poklic babičarji.

Lepo se vam zahvaljujem za sodelovanje in za odgovore pri intervjuju.

1. Starost
2. Kako dolgo ste že v tem poklicu?
3. Zakaj ste se odločili za ta poklic?
4. Kako so po vašem sprejeti moški babičarji v slovenskih bolnišnicah in kako se počutijo v izrazito feminiziranem poklicu?
5. Kaj je glavni vzrok za nizek delež moških v tem poklicu?
6. Kako porodnice sprejmejo babičarja v skupini? Gledajo nanj drugače?
7. Ali so se vaše predstave o poklicu babice tekom študija/sluzbovanja spremenile?
8. Menite, da je vaš poklic spoštovan?
9. Vam delo nudi zadovoljstvo?
10. Ali menite, da diplomiran babičar ali diplomirana babica zaradi spola boljše opravlja nekatera opravila?

PRILOGA B: VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z DIPLOMIRANIMA BABIČARJEMA

Spoštovani!

Na fakulteti za družbene vede zaključujem dodiplomski študij in za diplomsko nalogo raziskujem položaj moških v feminiziranem poklicu, to je poklic babičarji.

Lepo se vam zahvaljujem za sodelovanje in za odgovore pri intervjuju.

1. Koliko let izkušenj imate?
2. Zakaj ste se odločili za ta poklic? Je bila to vaša prva izbira?
3. Kaj je po vašem mnenju glavni vzrok za nizek delež moških v tem poklicu?
4. Kakšen je bil odziv vaših staršev glede na vašo izbiro poklica?
5. Ali vaš spol vpliva na to, kako opravljate dela?
6. Ali vaš spol povzroča kakšne posebne odzive porodnic/staršev?
7. Ali spol vpliva na delitev in količino dela med vami in kolegicami babicami?
8. Je vaša vloga enaka vlogi babic?
9. Se mogoče spopadate s kakšnimi predsodki?
10. Če bi se še enkrat odločili za študij, bi ostali pri svoji zdajšnji izbiri?
11. Ali ste kdaj zasledili kakšne negativne opazke na račun vašega poklica?
12. Ali so se vaše predstave o poklicu babice/babičarja tekom študija/sluzbovanja spremenile?
13. Ste mnenja, da je vaš poklic spoštovan?
14. Ali vam delo nudi veliko zadovoljstva?
15. Kakšen bi po vašem mnenju moral biti odnos babičar – porodnica?
16. Ali menite, da diplomiran babičar/diplomirana babica zaradi spola boljše opravlja nekatera opravila?

PRILOGA C: VPRAŠANJA ZA INTERVJU Z GLAVNO MEDICINSKO SESTRO

Spoštovani!

Na fakulteti za družbene vede zaključujem dodiplomski študij in za diplomsko nalogo raziskujem položaj moških v feminiziranem poklicu, to je poklic babičarji.

Lepo se vam zahvaljujem za sodelovanje in za odgovore pri intervjuju.

1. Koliko babic/babičarjev pri vas opravlja poklic diplomirane babice/babičarja?
2. Bi si želeli imeti več babičarjev, ki bi opravljali ta poklic?
3. Zakaj?
4. Ali imajo moški kakšne ovire pri vstopu v poklic babištva?
5. Ali imajo moški kakšne ovire pri opravljanju babiškega dela?
6. Če imajo babičarja, ali babičarji opravljajo drugačno delo, oziroma če delo opravljajo drugače kot babice?
7. Ali menite, da si porodnice pri porodu raje želijo babico kot babičarja? Zakaj?
8. Če ste jih, koliko prošenj moških ste že prejeli pri iskanju kadra za babiško delo?
9. Zakaj se po vašem mnenju, moški težko odločijo za ta poklic?
10. Kako so po vašem sprejeti moški babičarji v slovenskih bolnišnicah in kako se počutijo v izrazito feminiziranem poklicu?
11. Kakšen odnos imate do zaposlovanja babičarjev?
12. Kaj je po vašem mnenju glavni vzrok za nizek delež moških v tem poklicu?
13. Hipotetično vprašanje: če bi se na delovno mesto prijavila moški in ženska, ki bi tudi oba enakovredno izpopolnjevala zahtevane pogoje, koga bi raje zaposlili?
14. Bi bilo potrebno bolj spodbujati mlade moške za takšno poklicno pot?

PRILOGA Č: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA PORODNICE

ANKETA

Spoštovane porodnice!

Sem Deja Klemenčič Strigl in za namen diplomske naloge z naslovom Babičarji – moški v feminiziranem poklicu izvajam raziskavo o mnenju porodnic o prisotnosti moškega –babičarja pri porodu.

Pred vami je kratka in anonimna anketa, na katero odgovarjate z obkroževanjem in s kratkim pojasnilom.

Hvala za vaše odgovore.

1. Izobrazba
2. Starost
3. Ali vam je pomemben spol osebe, ki vam bo pomagala pri porodu (babica/babičar)?
 - a) Da, raje bi videla, da mi pri porodu pomaga babica.
 - b) Da, raje bi videla, da mi pri porodu pomaga babičar.
 - c) Ne, spol osebe, ki mi bo pomagala pri porodu, ni pomemben.
4. Pojasnite svoj odgovor.

5. Se vam zdi, da bi vam bilo pri prisotnosti babičarja nelagodno?
 - a) Da
 - b) Ne
6. So vam v bolnišnici omogočili izbiro med babico in babičarjem?
 - a) Da
 - b) Ne